

“Ειδική έκδοση - αφιέρωμα”

Χανιώτικα νέα

Χριστούγεννα

2020

www.haniotika-nea.gr

Με ελπίδα και πίστη

Ακούμε και διαβάζουμε καθημερινά, πως τα φετινά Χριστούγεννα θα είναι διαφορετικά για όλους μας. Μετρημένες μετακινήσεις, μικρές παρέες και περιορισμός στο σπίτι, δημιουργούν ένα διαφορετικό εορταστικό πλαίσιο από αυτό που είχαμε συνηθίσει.

Αυτό όμως, δεν μπορεί ούτε να ακυρώσει, ούτε να αλλοιώσει τη γιορτή και το πνεύμα των Χριστουγέννων.

Τα Χριστούγεννα είναι μέσα μας. Είναι η πίστη, το συναίσθημα, η παράδοση, η ηθογραφία. Είναι η οικογένεια, οι αναμνήσεις και τα συναισθήματα.

Ποιος ξέρει; Ίσως μέσα από αυτή την πρωτόγνωρη για όλους μας κατάσταση, να βρεθεί η ευκαιρία για ν' ανακαλύψουμε ξανά το αυθεντικό πνεύμα των Χριστουγέννων και μέσα από αυτό να πάρουμε δύναμη κι ελπίδα, αφήνοντας πίσω μας όλες τις δυσκολίες.

Μικρή συνεισφορά κι από τα "Χ.ν." ετούτο το ένθετο, με αφιέρωμα στην παράδοση των ημερών αλλά και στη ηθογραφία, μέσα από τις πάντα εντυπωσιακές αναφορές του κ. Σταμάτη Αποστολάκη.

Ξεχωριστή θέση σε αυτές τις σελίδες έχουν οι τέσσερις όμορφες χριστουγεννιάτικες ιστορίες, γραμμένες για τους αναγνώστες των "Χανιώτικων νέων". Θερμές ευχαριστίες για αυτό, στις κυρίες Μάρω Θεοδωράκη, Αργυρώ Μουντάκη, Ευδοκία Σκορδαλιά - Κακατσάκη και Μαρινέλλα Βλαχάκη.

Από τη Διεύθυνση και τους εργαζόμενους στα "Χανιώτικα νέα", ειλικρινείς ευχές για Καλά Χριστούγεννα, με Υγεία και Προκοπή για όλους!

Χριστούγεννα

■ Η πίστη, η ιστορία, οι "πρωταγωνιστές" των ημερών, η παράδοση

Τα Χριστούγεννα είναι η δεσποτική γιορτή της της εναθρωπήσεως του Υιού και Λόγου του Θεού. Με την ονομασία Δεσποτικές εορτές χαρακτηρίζονται όλες οι χριστιανικές εορτές που είναι αφιερωμένες στην ανάμνηση και τον επίγειο βίο του Ιησού Χριστού, σε αντιδιαστολή με τις Θεομητορικές εορτές που είναι αφιερωμένες στην Παναγία.

Ο Άγιος Βασίλης

Ο ορθόδοξος Άγιος Βασίλης δεν κρατά στα χέρια του ένα τσουβάλι δώρα, αλλά «χαρτί και καλαμάρι». Πατρίδα του θεωρείται η βιβλική Καισάρεια της Καππαδοκίας, το σημερινό Kayseri της Τουρκίας.

Σύμφωνα με τον ιστορικό - συγγραφέα Κωνσταντίνο Σχοινοχωρίτη, ο Άγιος Βασίλης στην Ελλάδα, ως ζευγολάτης ή σπορέας πίστευαν ότι τριγυρίζει στους ελληνικούς αγρούς και συμμετέχει στο μόχθο των αγροτών.

Ο Μ. Βασίλειος είναι δημοφιλής στην ελληνική ύπαιθρο, γιατί όχι μόνο διότι συμμερίζεται το μόχθο και την ταλαιπωρία του αγρότη, αλλά και γιατί είναι πάντοτε κοντά του, τον διδάσκει και τον αγαπά. Οι αγρότες του ζητούν να ακουμπήσει το ραβδί του, όπως οι παλαιοί Ραψωδοί, και να τους πεί λόγους παραμυθίας. Χαρακτηριστική είναι και η χαλκογραφία που εικονίζει τον Άγιο ως «Οδοιπόρο» που περιφέρεται από χωριό σε χωριό, στηρίζεται στη ράβδο του φιλοσόφου και κρατάει τα παραδοσιακά εργαλεία της γραφής, δηλαδή «κάλαμο», «καλαμάριον - μελανοδοχείο», «χαρτία».

Στην Ορθόδοξη χριστιανική παράδοση γενικά, ο Άγιος Βασίλειος ήταν μικρασιάτης, μελαχρινός, αδύνατος, γελαστός, με μαύρα γένια και σμιχτά φρύδια. Ήταν ντυμένος σαν βυζαντινός πεζοπόρος και φορούσε σκουφί στο κεφάλι και πέδιλα στα πόδια του.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία γιορτάζει την γέννηση του Χριστού, η οποία ως ιστορικό γεγονός Ω τοποθετείται στο 747/6 από κτίσεως Ρώμης ή το 7/6 π.Χ. Το πιο γνωστό σημείο στην προσπάθεια προσέγγισης χρονολογικά της γέννησης του Ιησού, είναι ο θάνατος του Ηρώδη του Μεγάλου. Μπορεί να ειπωθεί με σχετική ακρίβεια ότι ο Ηρώδης πέθανε κατά το έτος 750 "από κτίσεως Ρώμης" (4 π.Χ.) ή λίγο πριν και στη συνέχεια κηρύχθηκε πένθος μιας εβδομάδας. Εφ' όσον ο Ιησούς, γεννήθηκε "εν ημέραις Ηρώδου του βασιλέως", πρέπει να γεννήθηκε σίγουρα πριν από το 750 "από κτίσεως Ρώμης" (4 π.Χ.) κατά το οποίο πέθανε ο Ηρώδης.

Σύμφωνα με παράδοση του 8ου αιώνα η οποία καταγράφεται στο έργο Περί της Γεννήσεως του Χριστού προς Ζαχαρίαν τον Καθολικόν της Μεγάλης Αρμενίας του αρχιεπισκόπου Νικαίας Ιωάννη, στα αρχεία της Εκκλησίας της Ρώμης φέρεται να υπήρχε έγγραφο του ιστορικού και αγιολόγου, Ιωσήπου το οποίο καταδείκνυε ότι ο Ιησούς γεννήθηκε την 9η του μηνός Σαπέτ, που αντιστοιχεί στην 25η Δεκεμβρίου.

Οι τρεις μάγοι

Οι Τρεις Μάγοι αναφέρονται στο Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιον και στη χριστιανική παράδοση ως τρεις διακεκριμένοι ξένοι που επισκέφθηκαν τον Ιησού Χριστό μετά τη γέννησή του, προσφέροντάς του ως δώρα χρυσό, λιβάνι και σμύρνα. Αποτελούν συνήθεις μορφές στα πλαίσια του εορτασμού των Χριστουγέννων και σημαντικό στοιχείο της χριστιανικής παραδόσεως. Οι μάγοι αναφέρονται και ως σοφοί ή βασιλείς.

Το χριστουγεννιάτικο δέντρο

Λέγεται ότι το πρώτο Χριστουγεννιάτικο δέντρο εμφανίστηκε το 1510 στη Ρίγα της Λετονίας. Θεωρείται όμως γερμανικό έθιμο που καθιερώθηκε στην περιοχή από τις αρχές του 17ου αιώνα ενώ από το 1880 άρχισαν να εξαγονται στην Αμερική τα πρώτα χριστουγεννιάτικα στολίδια από την Ευρώπη.

Επί Πάπα Ιουλίου Α' (337-352) τα Χριστούγεννα σταμάτησαν να γιορτάζονται μαζί με τα Θεοφάνεια και θεσπίσθηκε ως επέτειος η 25η Δεκεμβρίου.

Η παράδοση θεωρεί ότι η αρχαιότερη ομιλία για τη γιορτή των Χριστουγέννων εκφωνήθηκε από τον Μέγα Βασίλειο στην Καισάρεια της Καππαδοκίας το έτος 376 μ.Χ..

Μία από τις πολλές ερμηνείες για τον καθορισμό της 25ης Δεκεμβρίου ως ημερομηνίας εορτασμού, αναφέρεται στην επιθυμία του Χριστιανισμού να εξοβελίσει σημαντικές παγανιστικές (μη χριστιανικές) γιορτές που τηρούνταν εκείνον τον καιρό

Χανιώτικα νέα

Χριστούγεννα 2020 ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Πάνης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ "ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":
Ελευθερία Μ. Κουμή

ΣΥΝΤΑΞΗ: Γιάννης Λυβιάκης,
Γάβνα Μαρουλοσφάκη

ΡΕΠΟΡΤΑΖ: Ηλίας Κάκανος, Γιώργος Κώνστας, Δημήτρης Μαριδάκης, Φανή Νικηφοράκη, Βασιλική Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΑΘΛΗΤΙΚΑ: Γιώργος Δρακάκης

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ: Νεκτάριος Κακατσάκης

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Γεωργία Αδικημενάκη,
Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη

ΠΙΣΤΕΤΕΣ: Hussein Rajaiftikhar
Γιάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ:
Εμπορικό Κέντρο "Ερμής" (Μπουνιαλή)
τηλ. 2821051003 - 6, fax 2821051007
e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καρσιόκκη 49
τηλ. 2821070563 - 6,
FAX 2821091900

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ:

Εύα Κουμή

τηλ.: 2821070.563 - 6,
FAX 2821091900

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

www.haniotika-nea.gr

ΘΥΛΟΙ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Χριστούγεννα στην Κρήτη

Ήθη και έθιμα που οι ρίζες τους φθάνουν μέχρι την αρχαία εποχή αναβιώνουν τις Γιορτές στην Κρήτη

Από αυτά τα έθιμα ξεχωρίζουν: το σφάξιμο του χοίρου, το χριστόψωμο, τα γλυκίσματα, το ποδαρικό και τα κάλαντα που λένε τα παιδιά την παραμονή της κάθε γιορτής, γυρίζοντας από σπίτι σε σπίτι κρατώντας τρίγωνα, λύρες και λαούτα. Με την Κρητική διάλεκτο μνημονεύουν τα γεγονότα των εορτών και καταλήγουν με ευχές για τον νοικοκύρη του σπιτιού.

Εκτός από τα παιδιά που φέρνουν στο σπίτι την καλοτυχία, ανάλογες ιδιότητες έχουν κατά τη λαϊκή μας παράδοση και τα ζώα. Μάλιστα έβαζαν στο σπίτι ένα από τα ζώα τους. Σε πολλές περιοχές της Κρήτης το βόδι είναι ευλογία και εξασφαλίζει την καλή χρονιά. Σε άλλες πάλι περιοχές έβαζαν τα παιδιά να χτυπούν στην πλάτη τη νεόνυμφη γυναίκα για να κάνει παιδιά. Πίστευαν μάλιστα ότι με το χτύπημα μεταδίδεται στη γυναίκα η γονιμοποιός δύναμη, που κρύβει μέσα του κλωρό κλαρί.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΗΣ ΖΥΜΗΣ

Τη νύχτα της παραμονής των Χριστουγέννων έβαζαν λίγη κοινή ζύμη σ' ένα πιάτο και κάποια στιγμή, ενώ βεγγερίζανε (ξε-

νυχτούσαν συζητώντας) περιμένοντας, η ζύμη ανέβαινε και γινόταν προζύμι. Τότε, κατά την πίστη των ανθρώπων, ήταν η ώρα που γεννάται ο Χριστός. Συνδεδεμένο με το έθιμο αυτό είναι και εκείνο με **τα κλαδιά και βλαστούς που οι νοικοκυρές έκοβαν το βράδυ της παραμονής των Χριστουγέννων και τα πήγαιναν στο σπίτι**. Τα έβαζαν σε ποτήρι με νερό και περίμεναν να ανθίσουν την ώρα της Θείας Γέννησης.

ΘΥΛΟΙ

Οι Κρητικοί πίστευαν πως ακριβώς τα μεσάνυχτα της παραμονής των Χριστουγέννων **άνθιζε ο βασιλικός** κι ας ήταν κατ'εξοχή και γέμιζε ο τόπος από ευωδιά.

Άλλοι πίστευαν πως το ξημέρωμα των Χριστουγέννων **ημέρευε η θάλασσα** γιατί εκείνη την ώρα μετάνιωνε ο βοσκός που δεν έδωσε το πρόβατό του για τη φάτνη και τον οποίο καταράστηκε ο Ιωσήφ. Άλλοι πάλι πίστευαν πως **άνοιγαν οι ουρανοί** και πως αν έμενες ξύπνιος, θα έβλεπες διάφορα θαυμαστά πράγματα. Επίσης αν έκανες μια ευχή εκείνη την ώρα θα έπιανε.

Η παράδοση λέει πως την Πρωτοχρονιά το πρώτο πράγμα που πρέπει να δεις είναι **βουνό κι ένα υγιή γείτονά σου**, έτσι ώστε κι εσύ να ζήσεις με υγεία και πολλά χρόνια, τόσα όσο και τα βουνά. Αν δεις θάλασσα τότε θα είσαι συνέχεια ταραγμένος όπως κι η θά-

λασσα. Το πρωί της Πρωτοχρονιάς ο άντρας του σπιτιού πάει να φέρει **νερό σε ένα σταμνί και μια πέτρα**. Με το νερό ραντίζει το εξωτερικό και εσωτερικό του σπιτιού λέγοντας: «Όπως τρέχει τούτο το νερό έτσι να τρέχουν και τα καλά στο σπίτι μου». Την πέτρα τη βάζει κάτω από το κρεβάτι λέγοντας: «Όπως είναι γερή τούτη η πέτρα έτσι να είναι γερό και το σπίτι μου». Η πέτρα μένει κάτω από το κρεβάτι ως τα Φώτα. Το πρωί της πρωτοχρονιάς η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία. Μαζί τους παίρνουν μια εικόνα του σπιτιού, η οποία αφού λειτουργηθεί θα κάνει το ποδαρικό στο σπίτι. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς που είναι ταυτόχρονα και η παραμονή της γιορ-

τής του Αγίου Βασιλείου **αφήνουν στο τραπέζι ένα ποτήρι κρασί με φαγητό** ή ένα γλυκό με κάποιο ποτό και νερό για να έρθει ο Άγιος να αφήσει τα δώρα του, να φάει και να πει και να ξεκουραστεί. Στην Ελλάδα η ανταλλαγή των δώρων γίνεται την Πρωτοχρονιά.

Την Πρωτοχρονιά παίρνουν τις **εικόνες από την εκκλησία για να κάνουν ποδαρικό στα σπίτια**. Δεν δίνουν τίποτα δανεικό ούτε παίρνουν γιατί θεωρούν ότι όλο το χρόνο θα δανείζονται ή θα δανείζουν. Δεν μαλώνουν γιατί θα μαλώνουν όλο το χρόνο. Ο ανύπαντρες κοπέλες ρίχνουν φύλλα ελιάς στο τζάκι. Αν το φύλλο γυρίσει ανάποδα θα παντρευτούν αυτόν που θέλουν.

Οι καλικάντζαροι

Σύμφωνα με τη λαϊκή φαντασία οι καλικάντζαροι ζουν όλο το χρόνο κάτω απ' τη γη και προσπαθούν να κόψουν το δέντρο που τη βαστάει, είτε πελεκώντας το με τσεκούρια είτε ροκανίζοντάς το με τα μακρὰ και σουβλερά τους δόντια. Μα εκεί που λίγο θέλει να πέσει το δέντρο, να γκρεμιστεί μαζί του κι η γη, να σου και φτάνουν τα Χριστούγεννα. Επειδή από τα Χριστούγεννα μέχρι τα Φώτα ο Χριστός είναι ακόμη αβάφτιστος, είναι και «τα νερά αβάφτιστα». Τότε οι καλικάντζαροι ξεχύνονται στον Απάνω Κόσμο και αλωνίζουν μέχρι τα Φώτα. Όταν ξαναγυρίζουν στα σπλάχνα της γης, βρίσκουν το δέντρο ακέραιο πάλι και ξαναρχίζουν το ροκανισμό μέχρι τα επόμενα Χριστούγεννα. Η λαϊκή φαντασία κυριολεκτικά οργιάζει σχετικά με την εμφάνισή τους, οι Κρητικοί μάλιστα πιστεύουν ότι μοιάζουν με τους ανθρώπους, είναι όμως μαύροι, άσκημοι, πολύ ψηλοί και φορούν σιδεροπάπουτσα». Άλλοι πάλι τους θέλουν «κουτσούς, στραβούς, μονόματους, μονοπόδαρους και πολύ κουτούς... Η τροφή τους είναι σκουλήκια, βατράχια, φίδια κ.ά.. Ο λαός πιστεύει πως καλικάντζαροι γίνονται τα παιδιά που γεννιούνται ανήμερα τα Χριστούγεννα. Γιατί τότε σημαίνει πως η σύλληψή τους έγινε του Ευαγγελισμού, την ίδια μέρα με τη σύλληψη του Χριστού, κάτι που για τους χριστιανούς θεωρείται αμάρτημα βα-

ρύτατο. Για να εμποδίσουν ένα τέτοιο παιδί να γίνει καλικάντζαρος, το δένουν απ' το χέρι της μητέρας του με μια σκορδοπλεξούδα ή με ψαθόσκοινο. Ετσι δεν μπορεί να φύγει μαζί τους. Ή του καίνε τα νύχια των ποδιών, γιατί καλικάντζαρος χωρίς νύχια δε γίνεται. Και τι δεν κάνουν οι καλικάντζαροι, σαν ξεπροβάλουν ένας-ένας απ' τις τρύπες τους πάνω στη γη-μόλις νυχτώσει, αρχίζουν να τριγυρίζουν στην εξοχή και στους μύλους, κατεβαίνουν στα χωριά μίπως και μπουν στα σπίτια. Αλίμονο σ' όποιον συναντήσουν νυχτιάτικα! Τον τραβολογούν, τον πειράζουν, καβαλικεύουν στους ώμους του, χορεύουν ολόγυρά του κι άλλα πολλά. Μανία τους να πειράζουν προπάντων τις γριές. Στα σπίτια μπαίνουν απ' την καπνοδόχο και σαν πατήσουν το πόδι τους, αρχίζουν ν' ανακατεύουν και να μπερδεύουν ό,τι βρουν μπροστά τους, μα αυτό που θέλουν πιο πολύ είναι να μαγαρίσουν τα φαγητά των ανθρώπων. Ο λαός βρήκε διάφορους τρόπους για να αντιμετωπίσει τους καλικάντζαρους. Ομως εκείνο που θεωρείται ότι σίγουρα τρέμουν και φοβούνται περισσότερο είναι η φωτιά. Αυτή τους διώχνει μακριά. Μέρα και νύχτα λοιπόν όλο το Δωδεκάμερο η φωτιά δε σβήνει στην οικογενειακή εστία. Ο νοικοκύρης του σπιτιού έχει ξεδιαλέξει ένα χοντρό ξύλο από αγκαθερό δέντρο, γιατί τα αγκάθια διώχνουν τα δαιμόνια.

τηλ. διανομής
28210 72155

ΚΡΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
οικογένεια
ΛΑΜΠΑΚΗ

Το Κρητικό Εργαστήρι και η Οικογένεια Λαμπάκης εύχονται καλές γιορτές με υγεία, αγάπη, αισιοδοξία και ελπίδα!

Ξεχωριστές γεύσεις:

Μελομακάρονα με χαρουπόμελο και νέα στεβιομακάρονα!

Κατάστημα Νο1 Αλ. Παπαναστασίου 176, Τηλ./Fax: 28210 57185	Κατάστημα Νο2 Αποκορώνου 109, Τηλ./Fax: 28210 42200	Κατάστημα Νο3 Κισσάμου 89, Τηλ./Fax: 28210 99369
---	--	---

Για του Χριστού τη Γέννηση, λήμε στην αφεντιά σας, πώς τη γιορτάζουν στα χωριά τα ξέρει η αρχοντιά σας

«Χριστούγεννα, Πρωτούγεννα, πρώτη γιορτή του χρόνου,

για βγέστε, δήτε, μάθετε, πού ο Χριστός γεννάται. Γεννάται κι αναθρέφεται με μέλι και με γάλα, το μέλι τρων' οι γι' άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες, και το μελισσοβότανο, λούζονται οι κυράδες...»

«Ποπανωθιός στο σπίτι σας, είναι μian περιστέρα, ανοίξετε την πόρτα σας, να πούμε καλησπέρα!»

«Καλησπέρα σας και έτη πολλά!»

(Από τα κρητικά κάλαντα)

«Τούτες οι μέρες τό 'χουνε, τούτες οι γ' εβδομάδες, κι απού 'χει φίλο τον καλεί, δικό του περμαζώνει. Χαράς του, π' αποδέχεται, καϋμοίς του π' ανημένει.»

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΑΠ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ*

Κατά που λέει και το ριζιτικό τραγούδι του τόπου μας, τούτες ιδιαίτερα οι μέρες του Δωδεκαήμερου, από την παραμονή των Χριστουγέννων, ως το βράδυ τ' Αγιασμού, είναι μέρες φορτωμένες συγκινήσεις, γραφικά έθιμα και ζωηρά βιώματα, σ' όλον τον ελληνικό χώρο! Κι είναι γνωστό, πως δεν υπάρχουν μεγάλες διαφορές στα έθιμα Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς και Φώτων, στη Δυτική Κρήτη, από τη λοιπή Ελλάδα. Σ' όλον αυτό τον περίγυρο, ξεδιακρίνει κανείς εύκολα, τον πόθο τ' ανθρώπου:

- Να χαρεί τη μετάβαση από τη χειμωνιάτικη περίοδο και το σκοτάδι στο ανοιξιότικο φως και στη Βλάστηση.
- Να εξασφαλίσει την ευτυχία για τον Νέο Χρόνο που 'ρχεται και να τονώσει -τέλος- το θρησκευτικό και οικογενειακό αίσθημα, ιδιαίτερα με τις εκκλησιαστικές αλλά και σπιτισικές τελετές των Χριστουγέννων, τ' αγίου Βασιλείου και τω Φωτώ, όπως εύστοχα επισημαίνει και ο σεβ. καθηγητής Δημ. Σ. Λουκάτος, σε σχετικό έργο του!

Κι εδώ στον τόπο μας, τη Δυτική Κρήτη, η πρώτη επιθυμία, απ' όσες αραδιάσαμε πιο πάνω, επιδιώκεται με πολλά και διάφορα.

Με το **ακοίμπτο** τζάκι και το πελώριο πρινοκούτσουρο, το διαλεγμένο από τον νοικοκύρη, για να βαστάξει, μερόνυχτα, ζωντανή τη φωτιά.

Κι όσο για την τόνωση του θρησκευτικού συναισθήματός μας, οι **ύμνοι** και τα **τροπάρια**, τα **αναγνώσματα** και όλη η πλούσια **θρησκευτική λατρεία** μας, ασφαλώς την κάνουν ζωντανή και ανεξίτηλη μέσα στο ψυχικό μας περιεχόμενο, γιατί χρονιάρες μέρες, το εκκλησίασμα είναι πυκνό σ' όλους τους ναούς. Κι ακόμπ, στον ίδιο χώρο του Σαρανταήμερου η νηστεία, για όσους την τηρούν, το **ξαγόρεμα** πριν από τη μεταλάβωση, το **χριστόψωμα** το σπι-

Τούτα τα γκρεμνά, έχουν στην καρδιά των, το ιερό προσκύνημα του Σπηλαίου Αγ. Σοφίας Τοπολίων - Κισσάμου, όπου τελείται η αρχιερατική θεία λειτουργία, το βράδυ (γύρω στις 7.30 μ.μ.) της παραμονής των Χριστουγέννων. Δέκα λεπτών ανηφοράκι από την άσφαλο ως το Σπήλαιο. Φωτισμός απ' τη ΔΕΗ, βοσκοί και πρόβατα, φωτιές και σήμαντρα, φλογέρες και καμpanέλια, συνθέτουν ένα συναρπαστικό ειρηνικό θέαμα και άκουσμα, που προετοιμάζει για την ιερή μυσταγωγία που τελείται στο Σπήλαιο της Ειρήνης! Αγιασμένη Ειρηναίε, που το καθιέρωσες.

τίσιο και το **πρόσφορο**, ζύμωμα, και ψήσιμο ξεχωριστά του νοικοκυριού για τη μεγάλη μέρα, τα **κάλαντα**, μ' όλη την εθιμολογία των και την πολλή ανθρωπιά και ψυχικό μεγαλείο φορτωμένο έθιμο του **σκουτελικού**, του πλούσιου πιάτου δηλ. που στέλνομε με το παιδί μας, πριν ακόμπ φάμε, στα σπίτια της γειτονιάς, μετρούν πιστεύομε πολύ, στην τόνωση του φορτισμένου θρησκευτικού συναισθήματός μας, το Δωδεκαήμερο των γιορτών.

Κι ακόμπ μπορούμε να σημειώσουμε, την καθιέρωση, τα τελευταία χρόνια, της υποβλητικής **Χριστουγεννιάτικης αρχιερατικής θείας λειτουργίας**, με το σύνολο σκηνικό της παρουσίασμα (πρόβατα, κουδούνια, βοσκοί, φωτιές, σήμαντρα) στο **ιερό προσκύνημα του σπηλαίου των Τοπολίων** Κισσάμου, όπου συνεκκλησιάζονται εκτός από τις δύο επαρχίες, Κισσάμου και Σελίνου, και πάρα πολλοί άλλοι ευλαβείς χριστιανοί. Και στη σπηλιά τ' Άι Γιάννη στη Μαραθοκεφάλια.

Ο οικογενειακός μας χώρος πάλι, είναι τούτον τον καιρό, ο δυνατός μαγνήτης, όπου μας κάνει **σπιτάρηδες** αφοσιωμένους.

Τα νόστιμα φαγητά, απ' αφορμή τα **χοιροσφάγια**, σε κάθε σπίτι του χωριού, οι πικάντικοι μεζέδες και οι λιχουδιές. Τα σύγκλινα και οι **ομμαθιές**, οι **κουλούρες** και τα σπιτίσια **Χριστόψωμα**, καθώς κι οι **βασιλόπιτες** της Πρωτοχρονιάς, όλα κι όλα, αυτά τα παραδομένα από γενιά σε γενιά, δεν μας αφήνουν ασυγκίνητους, μηδ' έξω από τον άγιο χώρο του σπιτιού μας του τρισευλογημένου!..

Α' Χριστούγεννα

Ας τον δούμε τώρα, τούτον τον καθαίο ελληνικό χώρο, τον τόπο μας τον θαυμάσιο, με τα έθιμά του τ' απαράμιλλα, τα βαθιά ριζωμένα στο είναι μας, όπως ακριβώς μας τα παρουσιάζουν γέροντες και γερόντισσες, νιοι και κοπελοπούλες, των χωριών της Δυτικής Κρήτης μας.

1. «Εμείς, στα χρόνια μας, τις νηστείες τις κρατούσαμε και τις κρατούμε ακόμπ. Του **Σαρανταήμερου** η νηστεία, αρχίζει τ' Άη - Φιλίππου (14 του Νοέμβρη) και βαστά ως τα ξημερώματα τω Χριστουγέννω που μεταλαβαίνουμε. Έχομε ξαγορευτεί το 'σπερνό... (Πληρ. Χρ. Μπουλνταδάκης, γενν. στα 1904 στον Καμpanό Σελίνου).

2. «Οι δουλειές στα χωριά μας, δεν τελειώνουν ποτές. Και το Σαρανταήμερο, ένας λόγος παραπάνω. Οι γι' άντρες σ' τσ' όξω δουλειές, στα ξύλα, στα μαρθιά, να σκίζουν σκίζες για το μαγέρεμα, να φέρουν κλαδιά και φουρνόξυλα, να κουβαλήσουν λιόξυλα και πρινοκούτσουρα, για την καμινάδα την αχόρταγη, γιατί δουλεύει συνέχεια τούτο τον καιρό με τα κρύα. Να κουβαλήσουν και να "βγάλουν" τσ' ελιές σ' τσ' φάμπρικες!.. Κι εμείς, οι καψερές, οι γυναίκες... ίντα να πρωτοκάμουμε. Η μαζωκτική των ελιώ, παίρνει ώρες, η καθαριότητα του σπιτιού, η ετοιμασία τω ρούκω και τόσα

άλλα, που δε σ' αφήνουν, να αναστενάξεις... Κι ανήμερα στα Χριστούγεννα, οι δουλειές πέφτουν με το τσουβάλι. Ας θυμηθούμε μερικές:

- Να ζυμώσουμε τα **Χριστόψωμα** με το σταυρό στη μέση με το καρύδι.
- Να τα φουρνίσουμε και να προσέξουμε το "ρόδισμα" των.
- Να ετοιμάσουμε απού καθαίο στάρι τση χρονιάς, το προσφορίδι για τη λειτουργία, ξεχωριστό ζύμωμα και ψήσιμο.

Και πρέπει, να 'χουμε ξεμπλέξει, μ' ούλα τ' άλλα, γιατί το πρωί τση παραμονής τω Χριστουγέννων, θα "θέσουμε κάτω το χοίρο" και τούτη η "διασκέδαση" για τσ' άντρες, είναι σταύρωμα για μάς. Γιατί, τα **χοιροσφάγια** φέρνουν: πλύσιμο των εντέρων, γιατί θα γίνουν οι **ομμαθιές**, ετοιμασία του γεμιδιού (χειρομυλισμένο χάσικο στάρι, μυρωδικά, σταφίδες) και μετά τ' αλατοπιπέρισμά του, η κουραστική δουλειά του γεμίματος και του αργού ψησί-

«Η μεγάλη χαρά των κοπελιών για τα Χριστούγεννα, είναι τα κάλαντρα», (φωτ. Σταμ. Α. Αποστολάκης).

ματός των, στο ζωμό που πιο πριν βράσαμε τα κεφαλόποδα του γουρουνιού. Εχουμε ξεχωρίσει τα λεπτά άντερα που τα προορίζουμε για τα νόστιμα σπιτίσια καπνιστά λουκάνικα, άλλη εργασία κι αυτή, που δεν περιμένει, λες κι η μέρα, έχει εκατό ώρες!

Το παραχέρι μας, καμιά κοπελιά δηλαδή, τηγανίζει τα σκώτια, γιατί αύριο Χριστούγεννα, πριν να κάτσουμε στο τραπέζι, πρέπει να πάμε στα σπιτία της γειτονιάς, **το σκουτελικό**. Τό 'χουμε μάθει "πάππου προς πάππου", που λένε, τούτο το συνήθειο. Το σκουτελικό το πάμε, όσοι σφάξαμε κώρο, σ' όλα τα σπιτία, πλούσια και φτωχά. Κι έχει μέσα, σταροπίλαβο μυρωδάτο, κρέας βραστό, ένα κομμάτι «ομματέ», συκώτι τηγανιστό, λίγο βραστό, κι άλλους μεζέδες...

Δε λέω για την ετοιμασία και το στρώσιμο του γιορταστικού Χριστουγεννιάτικου τραπέζιου και το σουλούπωμα του σπιτιού, γιατί εδώ βοηθούνε οι κοπελιές περισσότερο. Οι πιο μικρές για την καθαριότητα κι οι μεγαλύτερες για τα ντόπια γλυκά που πρέπει να 'ναι στο τραπέζι μας, τούτες τσι μέρες!...» (Πληροφ. Αναστασία Α. Αποστολάκη, γενν. 1907, Καμπανός Σελίνου).

3. «Εμείς οι κοπελιές του σπιτιού, μιαν εβδομάδα πριχού να 'ρθουν τα Χριστούγεννα, στέναμε σε μια γωνιά του σπιτιού τό δέντρο. Το πρωτόδαμε, το Χριστουγεννιάτικο δέντρο, να το στολίζουν οι κοπελιές που πηγαίνανε στο Γυμνάσιο, εδά κι είκοσι χρόνους, πάνω κάτω. Και το σιάζουμε με πολύχρωμα χρυσόχαρτα, οι γι' ίδιες, και γίνεται όμορφο...».

(Πληροφ. Αγγελ. Ντελάκη, Καμπανός Σελίνου).

4. «Η μεγάλη χαρά των κοπελιών για τα Χριστούγεννα, είναι τα **κάλαντρα**. Απού μέρες κάνουμε και μπρόβες. Κι ως τόσο, βρίσκουν, κι ετοιμάζουν τον τενεκέ με το πυργυάλι του, για το λάδι, το λαδοφέρνερο και τελευταία τον φακό, για να βλέπου, τσι **κακοβολάδες** στο σκοτίδι, τον μουσαμά με κουκούλα, για την κακοκαιρία, το ραβδί, για τα σκυλιά και πάν' απ' όλα τα λόγια των καλάντων, που των τα μαθαίνουν οι γονιοί των...»

(Πληροφ. Χρ. Μπουλνταδάκης, γενν. 1904, Καμπανός Σελίνου).

Τα λόγια που λένε κι εδώ οι καλαντιστάδες, τα Χριστούγεννα, **είναι τα γνωστά στο πανελλήνιο** κάλαντα:

«Καλήν εσπέραν άρχοντες, αν είναι ο ορισμός σας,

Χριστού τη θεία γέννηση, να πω στ' αρχοντικό σας.

Χριστός γεννάται σήμερα εν Βηθλεέμ τη πόλει

οι Ουρανοί αγάλλονται, χαίρει η Κτίσις όλη.

Εν τω σπηλαίω τίκτεται, εν φάτνη των άλογων,

ο Βασιλεύς των Ουρανών και Ποιητής των όλων.

Πλήθος αγγέλων ψάλλουσι, το "Δόξα εν Υψίστοις",

και τούτο άξιον εστί, η των Ποιμένων πίστις.

Εκ της Περσίας έρχονται, τρεις Μάγοι με τα δώρα

άστρον λαμπρόν τους οδηγεί, χωρίς να λείψη ώρα..

...Ιδού όπου σας είπομεν, όλην την υμνωδίαν

του Ιησού μας του Χριστού, γέννησιν την αγίαν.

Και σας καληνυχτίζομεν, πέσετε κοιμηθήτε,

ολίγον ύπνον πάρετε κι ευθύς να σηκωθήτε

και βάλετε τα ρούχα σας, όμορφα ενδυθήτε

στην Εκκλησία τρέξατε, με προθυμία ν μπητέ

ν' ακούσετε με προσοχήν όλην την υμνωδίαν

και με πολλήν ευλάβειαν, την θείαν λειτουργίαν.

Κι ευθύς άμα γυρίσετε εις το αρχοντικό σας,

πλούσιο τραπέζι στρώσετε, βάλτε το φαγητό σας,

και το Σταυρό σας κάμετε, γευθήτε, ευφρανθήτε,

δότε και κανενός πτωκού, όστις να υστερείται.

Δώστε κι εμάς τον κόπο μας, ό,τ' είναι ορισμός σας

και ο Χριστός μας πάντοτε να είναι βοηθός σας.

Χρόνους πολλούς νά ζήσετε, πάντα ευτυχισμένοι

σωματικώς και ψυχικώς να ειστε πλουτισμένοι!..»

(Πληρ. Εμμ. Περράκης, γενν. 1894, Κακοδίκι Σελίνου).

Μετά το φιλοδώρημα των καλαντιστάδων από τους νοικοκύρηδες του σπιτιού, σε λάδι, κεράσματα και φρούτα, φεύγουν οι πρώτοι, για άλλο σπίτι τραγουδώντας:

«Τέσσερα - πέντε γράμματα, έχει η γι' άλφα - βήτα,

κι όσ' απομένετεν' επά, να 'χετε καλή νύχτα»

και φεύγοντας, εύχονται:

«Καλή νύχτα και σ' έτη πολλά!»

- **Σήμερα, Χριστουγέννων τη μέρα, με το πλούσιο τραπέζι και το καλό κρασί γίνεται κεφάλτος ο άνθρωπος, στη ζεστασιά του σπιτιού και στην αγάπη των δικών του. Χρονιάρες μέρες, κι οι ξενυπεμένοι μας ήρθανε, οι στρατιώτες μας πήραν ολιγοήμερες άδειες κι είναι κοντά μας, της φαμελιάς μας το τραπέζι, επί τέλους ξαναγέμισε. Χαίρονται κι οι νοικοκυρές που δεν πήγαν άδικα οι κόποι των. Τα φαγητά των τα περιποιήθηκαν, όπως των έπρεπε, κι απού το βαρέλι του μαγατζέ, δυο γη τρεις φορές ξαναγέμισεν με**

μαρουβά το κρασογυάλι. Ολο τούτο το κέφι ξεχύνεται τ' απόγεμα κι ως αργά το βράδυ στις γιορτές. Γιортάζουν οι **Μανόλιδες** και μερικοί **Χρίστοι** (οι υπόλοιποι μεταθέτουν τη γιορτή τους στις 6 τ' Αυγούστου, του Χριστού).

Εδώ πια το κέφι κορυφώνεται. Τα ριζίτικα, οι μαντινάδες, ο χορός και τ' αστεία, κάνουν τη μέρα τούτη αξέχαστη. Και δε βιάζεται, κι ας πάει ξημερώματα, να πάνε για ύπνο, γιατί οι **σκολάδες** τούτες το λένε ξεκάθαρα:

«Τρεις στα Γέννα, τρεις στα Φώτα κι έξε στην Ανάσταση»

και πώς να μην τηρήσουμε τούτον τον πα-

λιό νόμο, ιδιαίτερα τώρα που μας σφέρει κιάλας. Αν κι όπως φαίνεται, κι ο Θεός, μεγάλη η χάρη Του, συνυπογράφει, γιατί βρέχει και χιονίζει και «ξαργιούμε απού τσι δουλειές μας, θέλουμε δε θέλουμε».

Το ρίχνουμε λοιπόν στο οικογενειακό γλέντι, γιατί:

«Τούτος ο κόσμος φίλε μου, σφαίρα 'ναι και γυρίζει, κι άδικα τονε πορπατεί, όποιος δεν τον γλεντίζει».

Κι ύστερα:

«Οι φίλοι οντέ θα σμιζουνε, η γης αναδακρύνει και τα βουνά ραϊζουνε, κι η θάλασσα βουρκώνει».

Σημείωση: Ασφαλώς υπάρχουν κι άλλα έθιμα για τα Χριστούγεννα, στη Δυτ. Κρήτη, καθώς υπάρχουν και αρκετές παραλλαγές **Καλάντων**. Δεν μπορεί όμως απ' αυτή τη θέση, να είναι εξαντλητική η καταγραφή.

Τελειώνοντας: Να ευχηθούμε στους αγαπημένους μας: Χρόνια Πολλά με Υγεία και στους εορτάζοντες πολύχρονοι και γεροί, και σ' αγαπημένα μας **Χανιώτικα νέα**, εγκάρδιες ευχές και Καλά Χριστούγεννα.

Ξεχωριστά, στον Ιδρυτή και τη σύζυγό του, και σ' όλο το εκλεκτό επιτελείο της έκδοσης, για να 'χουμε κάθε μέρα την τέτοιας ποιότητας εφημερίδα μας.

Καλή συνέχεια!

***Δάσκαλος - Λαογράφος**

MOBIAK®
FIREFIGHTING • GASES • MEDICAL since 1977

Τον Απρίλιο του 1977 ιδρύθηκε μια μικρή Έπιχείρηση στα Χανιά Κρήτης, με Αντικείμενο την Παραγωγή και Έμπορία Βιομηχανικών Αερίων. Έπειτα από 44 χρόνια, η MOBIAK αποτελεί τη Μεγαλύτερη Έταιρία Παραγωγής & Εξαγωγών στη Ν.Α. Ευρώπη, στον Τομέα Πυροσβεστικού & Ιατροτεχνολογικού Έξοπλισμού, με ενεργή Παρουσία σε πάνω από 72 Χώρες.

Η MOBIAK παραμένει σήμερα μια αμιγώς Ελληνική, Οικογενειακή Έπιχείρηση, και αριθμεί πάνω από 170 άτομα Ανθρώπινο Δυναμικό στηρίζοντας έμπρακτα την Τοπική Οικονομία.

Όλοι εμείς στη MOBIAK, το Ανθρώπινο Δυναμικό και η Διοίκηση σας Ευχόμαστε Καλές Γιορτές και Όμορφες Οικογενειακές Στιγμές με Ασφάλεια και Υγεία!

Εμμανουήλ Σβουράκης
Πρόεδρος & Άνω Σύμβουλος
MOBIAK GROUP

www.mobiak.com

Η χριστουγεννιάτικη ιστορία ξεκίνησε στην Ανατολή και όμως οι περισσότεροι από εμάς δεν γνωρίζουμε πώς γιορτάζει ο κόσμος της Ανατολής τη γέννηση του Χριστού.

Δεν υπάρχουν χριστουγεννιάτικα δέντρα με στολίδια και φωτάκια που αναβοσβήνουν και κάλτσες στην καμινάδα περιμένοντας τον Santa Claus να έρθει μετά τα μεσάνυχτα. Και, παρεμπιπτόντως, ο Santa, ή ο Άγιος Νικόλαος, ήρθε από την Ανατολή - από μια πόλη στην Τουρκία που ονομάζεται Μύρα στην περιοχή της Λυκίας. Ακόμα και το φαγητό είναι αρκετά διαφορετικό, με τοπικές λιχουδιές τις οποίες απολαμβάνουν πολύ καιρό πριν η ψητή γαλοπούλα και το χοιρομέρι φτάσουν στο τραπέζι μας.

Στις χώρες της Ανατολής, λοιπόν, από την 21η Νοεμβρίου αρχίζουν οι χριστουγεννιάτικες κατεβασιές, ύμνοι που αναφέρονται στην γέννηση του Χριστού και από της 26ης Νοεμβρίου το προεόρτιο κοντάκι: «Η Παρθένος σήμερα...»

Στη Δύση, τα γενέθλια του Χριστού γιορτάζονταν στην αρχή πιο επίσημα και φαταχτερά από την Ανατολή.

Τρεις Θείες Λειτουργίες τελούνται από την Καθολική Εκκλησία που συμβολίζουν την αιώνια γέννηση του Χριστού, πρώτον στους κόλπους του Πατρός, δεύτερον στην κοιλία της Παρθένου και τρίτον στις καρδιές

Χριστούγεννα σε Δύση και Ανατολή

των πιστών.

Σιγά - σιγά στη Δύση η εορτή των Χριστουγέννων ξεπέρασε την Ανάσταση.

Η επίσκεψη των Μάγων γιορτάζονταν κατά τα Θεοφάνια. Από μια μελέτη του

καθηγητή Κωνσταντίνου Καλομοίρη για την εικονογραφία του άστρου της Βηθλεέμ και της επίσκεψης των Μάγων, προκύπτει ότι η επίσκεψη τους έλαβε χώρα πολύ αργότερα από την ημέρα της γέννησης του Χριστού. Το ταξίδι τους θα κράτησε πολλούς μήνες ίσως και χρόνο. Εκτός από τις πιο πάνω διαφορές μεταξύ διαφόρων χριστιανικών εκκλησιών, υπάρχουν και άλλες διαφορές στα ήθη και στα έθιμα.

Μόνο η Αρμενική εκκλησία κράτησε την αρχαία παράδοση και γιορτάζει τα Χριστούγεννα την ημέρα των Θεοφανίων.

ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΘΙΜΑ

Μερικά από τα έθιμα και διαφορές μεταξύ Ανατολής και Δύσης είναι τα εξής: Παλαιότερα τα δώρα, το χριστουγεννιάτικο δέντρο, ο Άγιος Βασίλης ήταν δείγματα της Δύσης και μάλλον προήλθαν από ειδωλολατρικά έθιμα. Η ανταλλαγή δώρων προέρχονται από τα Ρωμαϊκά Σατουρνάλια τα οποία γίνονται μεταξύ 17-24 Δεκεμβρίου. Το έθιμο του Χριστουγεννιάτικου δέντρου άρχισε επίσημα γύρω στα 1600 στο Elsass και στο 1640 στο Στρασβούργο. Αργότερα επεκτάθηκε και στη Γερμανία, στην Αυστροουγγαρία, στη Γαλλία, τη Δανία, την Αγγλία, τη Σουηδία, τη Νορβηγία και τη Ρωσία.

Στη Δύση το Χριστουγεννιάτικο δέντρο παριστάνει τον χειμώνα και σχετίζεται με το έθιμο σε όλη την Ευρώπη των δέντρων του Μαΐου που συμβολίζουν την Άνοιξη. Πίστευαν ότι με το δέντρο αυτό έδωχναν τα κακά πνεύματα. Αρχικά άνοιγαν τις πόρτες και τα παράθυρα για να έρθουν τα πουλιά.

Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

Η πόλη της Βηθλεέμ γιορτάζει τα Χριστούγεννα σε τρεις διαφορετικές ημερομηνίες λόγω των διαφορών των ημερολογίων που χρησιμοποιούνται από την Δυτική Εκκλησία (25 Δεκεμβρίου), την Ορθόδοξη Εκκλησία (25 Δεκεμβρίου ή 7 Ιανουαρίου

για τους Ρώσους) και την Αρμενική Εκκλησία (6 Ιανουαρίου).

Και οι τρεις εκκλησίες τελούν τις ξεχωριστές τους λειτουργίες στον Ναό της Γεννήσεως όπου ένα αργυρό αστέρι σημειώνει το σημείο της Γέννησης του Χριστού.

ΣΤΟ ΙΡΑΚ

Την παραμονή των Χριστουγέννων στο Ιράκ οι χριστιανικές οικογένειες συγκεντρώνονται όλες μαζί, κρατώντας αναμμένα κεριά, για να ακούσουν την ιστορία της γέννησης του Ιησού. Τα Χριστούγεννα ανάβουν μια μεγάλη υπαίθρια πυρά στο προαύλιο της εκκλησίας όπου ο επίσκοπος, κρατώντας ένα ομοίωμα του Θεού Βρέφους, αρχίζει μια λειτουργία που λέγεται το "άγγιγμα της ειρήνης" όπου ο καθένας ακουμπάει το άτομο που βρίσκεται δίπλα του. Οι υπαίθριες πυρές είναι επίσης παραδοσιακές στη Συρία όπου η οικογένεια συγκεντρώνεται γύρω από τη φωτιά ψέλνοντας ύμνους και κάνουν ευχές καθώς πηδάνε πάνω από τη θράκα. Οι χριστουγεννιάτικες λιχουδιές στη Συρία περιλαμβάνουν -μεταξύ άλλων- ψητή γεμιστή πάπια, ψητό κίμπι (κρέας αναμειγμένο με πλιγούρι), γεμιστά λαχανόφυλλα, και γλυκίσματα.

ΣΤΟΝ ΛΙΒΑΝΟ

Προχωρώντας στο Λίβανο... εδώ οι άνθρωποι φυτεύουν σπόρους, ρεβίθια, σιτάρι, φασόλια και φακές μέσα σε βαμβάκι. Ποτίζουν τους σπόρους ώστε τα Χριστούγεννα τα βλαστάρια να είναι αρκετά ψηλά για να χρησιμοποιηθούν για να στολίσουν τις φάτνες Γενικά στη Μέση Ανατολή, σε όσους επισκέπτονται φίλους το πρωί των Χριστουγέννων, τους πρόσφερε καφές, λικέρ και ζαχαρωτά αμύγδαλα ενώ το Χριστουγεννιάτικο δείπνο μπορεί να περιλαμβάνει κοτόπουλο και ρύζι και "κουμπέξ", που είναι κοπανισμένο πλιγούρι αναμειγμένο με κρέας, κρεμμύδια, αλάτι και πιπέρι.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΘΗΤΑΚΗΣ
ΧΡΥΣΟΠΗΓΗ (ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ)
TEST THE BEST

Σας ευχόμαστε Χρόνια Πολλά
με υγεία, αγάπη και ηρεμία

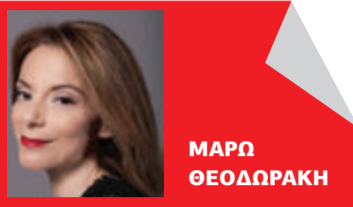
Σας ευχαριστούμε για την υποστήριξη
και την εμπιστοσύνη που μας δείχνετε.
Προσαρμοζόμαστε στα δύσκολα
να γίνουμε καλύτεροι!

ΜΑΣΚΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΛΟΣΜΗ ΜΕ ΑΝΩ ΤΩΝ 95% ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΓΙΑ ΠΟΛΥΩΡΗ ΧΡΗΣΗ (με συρματάκι) 50 τεμ. 6,00€

f Αθητάκη Χρυσή presto GEMA **Instagram prestogema**

τηλ.: 28210 70546 - 74748, 6984/370227

Ο Άγιος Βασίλης και η γκρίνια καραντίνα...!

Παραμονές γιορτών κι ο χειμώνας έχει φορέσει το χοντρό του πανωφόρι για να καλωσορίσει τον Δεκέμβρη. Στο εργαστήρι του Άγιου Βασίλη οι ακούραστοι βοηθοί του διαβάζουν αδιάκοπα τα χιλιάδες γράμματα που φθάνουν καθημερινά.

Τα ροζιασμένα δάχτυλά τους ανοίγουν επιδέξια κάθε γράμμα που κρύβει μέσα του παιδικές επιθυμίες. Η κυρία Αγιοβασιλίνα, επιβλέπει τις προετοιμασίες για την μεγάλη μέρα που το καλογουλισμένο έλκνηρο θα ξεκινήσει για το ξεχωριστό του ταξίδι. Έτσι και σήμερα, το εργαστήριο έχει πάρει φωτιά από την πολλή δουλειά. Καινούργια γράμματα, νέες επιθυμίες, ευχές και παρακλήσεις.

«Τι μας λένε φέτος τα γράμματα των παιδιών;» ρώτησε ο Άγιος Βασίλης με αγωνία τον αρχηγό των ξωτικών.

«Άγιε μου Βασίλη, τα γράμματα φέτος είναι παράξενα. Τα παιδιά ανησυχούν μήπως τα ξεχάσεις»

«Δεν θα μπορούσα ποτέ να ξεχάσω τα παιδιά. Άλλωστε όλο τον χρόνο ετοιμάζομαι για αυτή την ημέρα»

«Ναι όμως τα παιδιά έχουν καραντίνα. Και είναι τόσο δυνατή που έχει κλείσει μικρούς και μεγάλους μέσα για τα καλά. Έτσι φοβούνται πως...»

«Αυτή η γκρίνια καραντίνα τα έχει κάνει όλα άνω κάτω! Δεν λέω ... η υγεία είναι σημαντική όμως και η χαρά είναι σπουδαία! Όπως καταλαβαίνεις δεν μπορώ να προδώσω τα παιδιά! Θα σπά-

σω την καραντίνα!»

«Αυτό είναι λίγο επικίνδυνο, δεν νομίζεις; Η γκρίνια καραντίνα δεν αστειεύεται. Μήπως να το αναβάλλεις για του χρόνου;» αναρωτήθηκε το ξωτικό.

«Είσαι με τα καλά σου; Είμαι δυνατόν σε μια τέτοια δυσκολία να παρατήσω τα όνειρα των παιδιών; Θα σπάσω την καραντίνα ο κόσμος να χαλάσει!»

Τα νέα ακούστηκαν από άκρη σ' άκρη. Ολόκληρη η Γη κουνήθηκε από τον ενθουσιασμό των παιδιών που ανυπομονούσαν για την άφιξη του πιο

γλυκού Άγιου των Χριστουγέννων. Δεν μπορούσαν να πιστέψουν πως έστω για λίγο θα ξέφυγαν από την γκρίνια καραντίνα. Ο Άγιος Βασίλης φόρεσε την μάσκα του, τα γάντια του, τον κόκκινο σκούφο του και μαζί με τους δυνατούς τάρανδους ήταν έτοιμος για το ταξίδι. Ήξερε πως τούτο το ταξίδι θα ήταν διαφορετικό.

Ήξερε πως τα παιδιά χρειάζονταν κάτι διαφορετικό.

«Άγιε μου Βασίλη θέλω να προσέχεις. Ακόμα κι

τους κανόνες!» απάντησε με σιγουριά.

«Άγιε μου Βασίλη μην ξεχάσεις το ποδήλατο του μικρού από την Αργεντινή ...την κούκλα της Μαρίας από την Ρωσία και εκείνο το κουρδιστό βιολί για την Ελένη από την Ελλάδα...»

«Μην με βομβαρδίζεις με χαζομάρες. Αυτά δεν ξεχνιούνται ποτέ! Ειδικά τώρα που τα παιδιά είναι περισσότερο κλεισμένα μαζί με την γκρίνια καραντίνα! Ποτέ δεν κάνω τέτοια λάθη.»

Ο Άγιος Βασίλης άνοιξε τον χάρτη για να αποφασίσει από πού θα ξεκινήσει. Τα καύσιμα ήταν αρκετά για να γυρίσει δυο και τρεις φορές όλη την Γη. Δίχως να χάσει χρόνο έδωσε το πρόσταγμα στους πιστούς τάρανδους του

και πέταξε ψηλά στον ουρανό. Μαζί με τα δώρα του θα χάριζε σε κάθε παιδί και μια ευχή.

«Αγαπημένα μου παιδιά, να μην φοβάστε και να έχετε πάντα χαρά στη ζωής σας. Να ξέρετε πως ο νέος χρόνος θα διώξει μακριά κάθε γκρίνια! Καλά Χριστούγεννα σε όλους!»

Έτσι... ο Άγιος Βασίλης έσπασε την καραντίνα γελώντας με ελπίδα τις καρδιές όλων των παιδιών... αλλά και όλων των μεγάλων.

Σ.Ε.ΗΛ.Χ

Ο πρόεδρος, το Δ.Σ και το γραμματείο του Συνεταιρισμού Ηλεκτρολόγων, σας εύχονται Πρόνια γιορρά και Ευευρισμένο το νέο έτος!

Όλοι **ΕΣΕΙΣ** ΕΜΕΙΣ

Λεωφόρος Καζαντζάκη 55, Βαμβακόπουλο
Τηλ.: 28210-91920 • www.seihl.gr

Βιβλιοπωλείο ΗΛ. ΠΕΤΡΑΚΗ
Χατζηαρχαία Γιάνναρη 68, Χανιά
Τηλ: 28210 - 57044

Την αγάπη υμνεί αυτή η γιορτή η καρδιά ας γενεί φάτνη ζεστή την ελπίδα ζωντανή να κρατήσει

Δεν υπάρχουν Καλικάντζαροι σου λέω!

ΑΡΓΥΡΑ
ΜΟΥΝΤΑΚΗ

Εικονογράφηση: Πέγκυ Φούρκα

- Ελάτε, ξυπνήστε! Σήμερα θα φτιάξουμε μελομακάρονα! Μπήκε σαν σίφουνας η μαμά στο δωμάτιο των παιδιών και άνοιξε τα μπατζούρια! Πώς και δεν τους ξεσκέπασε όπως συνήθως, μην το συζητάς...

Μέρες τώρα λέγανε να φτιάξουν μελομακάρονα, ο Σήφης ήταν ενθουσιασμένος, θα έφτιαχνε και μερικά για τους Καλικάντζαρους! Η Κατερίνα απ' την άλλη τον προσγειώνει απότομα:

- Δεν υπάρχουν Καλικάντζαροι σου λέω! Ούτε Άγιος Βασίλης υπάρχει!

- Υπάρχουν! Πείσμωνε ο Σήφης και ο τσακωμός κάπου εκεί ξεκίναγε...

Τα παιδιά σπκώθηκαν, τα μελομακάρονα σε 3 ώρες ήταν πανέτοιμα, λαχταριστά, ήδη είχαν φάει 3 ο κάθε ένας τους, ενώ η μαμά φώναζε ότι θα τους πονέσει η κοιλιά τους...

- Πας ένα στοίχημα ότι θα έρθουν Καλικάντζαροι το βράδυ μόλις μυρίσουν τα μελομακάρονα; Είπε ο Σήφης στην Κατερίνα.

- Πάω! Αλλά ότι θα δούμε και τον Άγιο Βασίλη την παραμονή. Απάντησε η Κατερίνα, ο Σήφης συμφώνησε και έδωσαν τα χέρια. Όποιος έχανε θα καθάριζε το δωμάτιό τους για όλη την επόμενη χρονιά μόνος του!

Το βράδυ ο Σήφης άφησε 3 μελομακάρονα σε ένα πιάτο κάτω από το Χριστουγεννιάτικο δέντρο. Τα παιδιά συμφώνησαν να μείνουν ξύπνια εκ περιτροπής, μια ο

ένας, μια ο άλλος. Ξεκίνησε το νυχτοκάματο η Κατερίνα, έμεινε μέχρι τις 3 ξύπνια διαβάζοντας ένα βιβλίο, κι εκεί που πήγαινε να ξυπνήσει τον Σήφη να συνεχίσει το ξαγρύπνι, άκουσε έναν θόρυβο στο σαλόνι.

- Ξύπνα!!! Κάτι ακούω! Είπε στον Σήφη απότομα και τον ταρακούνησε. Εκείνος εκσφενδονίστηκε. Βγάλανε το κεφάλι τους σιγά-σιγά από την πόρτα του δωματίου τους. Κάτι έκανε θόρυβο, σα να μασούλαγε κάποιος κάτι, σα να τσαρχάλιζε κάποιο σελοφάν.

- Το σελοφάν που έβαλε η μαμά πάνω στα μελομακάρονα για να μην πέφτει σκόνη... ψιθύρισε ο Σήφης.

- Έλα... πάμε πιο κοντά... τον τράβηξε η Κατερίνα.

Ο Σήφης όμως δίσταζε...

- Έλα... επέμενε εκείνη...

Τα παιδιά σύρθηκαν αθόρυβα και κρύφτηκαν πίσω από την πλάτη του καναπέ. Ήταν όντως ένας Καλικάντζαρος! Όχι όμως όπως τον είχαν φανταστεί, με σκουφί και πολύχρωμα ρούχα... εκείνος ήταν βρώμικος, τα μαλλιά του λιγδωμένα και το πρόσωπό του γεμάτο ρυτίδες. Τα αυτιά του δε, τόσο πεταχτά που μπορούσες να κρεμάσεις χριστουγεννιάτικα στολίδια

αν ήθελες!

Ο Καλικάντζαρος όμως σα να μύρισε κάτι... άρχισε να ρουθουνίζει περίεργα... έπειτα συνοφρυωμένος άρπαξε τα υπόλοιπα μελομακάρονα, τα έβαλε στην τσέπη του και κατευθύνθηκε προς την κουζίνα. Τα παιδιά κρατούσαν την ανάσα τους. Σύρθηκαν μέχρι την κουζίνα και τον είδαν να έχει ανοίξει το ψυγείο και να ανακατεύει τα τρόφιμα, να χύνει το γάλα, να ρίχνει στο πάτωμα τα φρούτα και να τα πατάει.

- Εεεεε!!! Σταμάτα!!! Τι κάνεις εκεί! Φώναξε η Κατερίνα και εμφανίστηκε με τα χέρια στη μέση να κλείνει την πόρτα της κουζίνας με το σώμα της. Ο Καλικάντζαρος τρόμαξε. Ταράχτηκε και άρχισε να τρέχει σαν τρελός πέρα δώθε προσπαθώντας να βρει από πού θα ξεφύγει...

Στο ύψος έφτανε μέχρι τη μέση της Κατερίνας. Ο Σήφης κοίταζε το σκηνικό σκυφτός μέσα από τα πόδια της Κατερίνας κλείνοντας του την μοναδική διέξοδο να το σκάσει.

- Αφήστε με να φύγω και δεν θα ξανάρθω σπίτι σας! Τσίριξε μέσα από τα δόντια του ο Καλικάντζαρος.

- Θα σε αφήσω να φύγεις αν μας πεις αν υπάρχει Άγιος Βασίλης. Του απάντησε η Κατερίνα.

- Και βέβαια υπάρχει!

- Μα αφού δεν τον βλέπουμε ποτέ! Είπε η Κατερίνα.

- Κι όμως... υπάρχει! Επέμεινε ο Καλικάντζαρος. Δείτε! Τους είπε και τους έδειξε κάτι μέσα από το παράθυρο της κουζίνας, εκείνα πλησίασαν στο παράθυρο, ο Καλικάντζαρος άρπαξε σβέλτα 2 σοκολάτες που ήταν πεταμένες στο πάτωμα και έτρεξε έξω από την κουζίνα.

- Μας ξέφυγε, αναφώνησε ο Σήφης.

- Γρήγορα τρέξε, να τον πιάσουμε! Φώναξε η Κατερίνα.

Τα παιδιά έτρεξαν στο σαλόνι αλλά εκείνη την ώρα είδαν τα βρώμικα πόδια του Καλικάντζαρου να εξαφανίζονται μέσα στην καμινάδα του τζακιού...

- Τι συμβαίνει εδώ; Τι φασαρία είναι αυτή; Εμφανίστηκε ξαφνικά μπροστά τους η μαμά αναμαλλιασμένη από τον ύπνο με τη νυχτική και πολύ θυμωμένη.

- Μόλις έφυγε ένας Καλικάντζαρος μαμά... ψέλλισε ο Σήφης.

Η μαμά έκανε έναν μορφασμό αποδοκιμασίας.

- Εντάξει. Τώρα στα κρεβάτια σας γρήγορα...

Τα παιδιά κατευθύνθηκαν ήσυχα ήσυχα στο δωμάτιο τους.

- Αρκεί να δούμε τώρα και τον Άγιο Βασίλη και κέρδισα το στοίχημα αδερφούλα! Είπε ο Σήφης τρίβοντας τα χέρια του.

Η Κατερίνα όμως τώρα πια ευχόταν μέσα από την καρδιά της να χάσει το στοίχημα! Μόνο να έβλεπε τον Άγιο Βασίλη... κι ας το έχανε!

«Γιούπινι!!! Υπάρχει ο Αϊ Βασίλης!»

Εικονογράφηση:
Νίκος Μπλαζάκης

ΕΥΔΟΚΙΑ
ΣΚΟΡΔΑΛΑ-
ΚΑΚΑΤΣΑΚΗ

Ήταν η τελευταία ώρα πριν τις διακοπές των Χριστουγέννων. Στην τάξη τα πρωτάκια συζητούσαν με την δασκάλα τους για τις γιορτές. Μιλούσαν ενθουσιασμένα για τον αγαπημένο τους Άγιο. Για τα γράμματα που του έστειλαν. Για τα δώρα που ζητούσαν να τους φέρει.

Και ξαφνικά, σαν βαρελότο έσκασε ανάμεσά τους η δήλωσή του Μανόλη: «Κυρία, εγώ δεν έστειλα γράμμα στον Άγιο Βασίλη! Ξέρω πως δεν υπάρχει! Και τα δώρα τα φέρνουν οι γονείς μας!». Κάτι απάντησε η δασκάλα, μα κανείς δεν άκουσε. Τα παιδιά αναστατώθηκαν. Μελισσόπουλα που μπήκε ξένος στην κυψέλη. Μιλούσαν όλα μαζί, ξεφώνιζαν, χειρονομούσαν. Χαμός. Όσπου χτύπησε το κουδούνι και σχόλασαν.

Σκεφτικός έφυγε ο μικρός Παναγιώτης. «Δες να είναι αλήθεια αυτό που είπε ο Μανόλης;» αναρωτιόταν.

Μπαίνοντας στο σπίτι, φώναξε: «Θα έρθει φέτος ο Αϊ-Βασίλης, μαμά!». «Και γιατί να μην έρθει;» τον ρώτησε εκείνη και τον αγκάλιασε.

Για την ώρα, ψύχασε ο Παναγιώτης. Για την ώρα. Γιατί καθώς πλησίαζε η Πρωτοχρονιά, καθόταν σ' αναμμένα κάρβουνα. Κι όλο ρωτούσε τους γονείς του: «Θα έρθει ο Αϊ Βασίλης; Πήρε άραγε το γράμμα μου; Θα μου φέρει το δώρο που του ζήτησα;» Κι οι δυο τους τον διαβεβαίωναν πως όλα θα γίνουν και να μην ανησυχεί...

Το βράδυ, παραμονή Πρωτοχρονιάς, όταν με την μαμά άφησαν στο τραπέζι του σαλονιού ένα ποτήρι γάλα και μερικά μπισκότα για τον Άγιο Βασίλη, δεν κρατήθηκε και ξεφούρτισε

την ερώτηση που τον βασάνιζε. Που δίσταζε να πει τόσες μέρες: «Μα... υπάρχει στ' αλήθεια ο Αϊ Βασίλης, μαμά;».

«Τι είναι αυτά που λες; Και βέβαια υπάρχει!» σχεδόν τον μάλωσε εκείνη. Και τότε ο Παναγιώτης το αποφάσισε. Δεν θα κοιμόταν εκείνη τη νύχτα! Θα ξαγρυπνούσε για να δει με τα ίδια του τα μάτια τον Άγιο Βασίλη! Πήγε στο δωμάτιό του, κώθηκε στο κρεβάτι του και περίμενε. Με ορθάνοιχτα μάτια! Περίμενε... περίμενε. Όσπου... άκουσε το κρυστάλλινο γέλιο του! Τον είδε να σκύβει στο κρεβάτι του! Ένωσε να του καϊδεύει απαλά το κεφάλι! Άνοιξε το στόμα του να τον καλωσορίσει, μα δεν πρόφτασε. Τα ματόφυλλά του βάρυναν, τα μάτια του έκλεισαν κι ύπνος γλυκός τον πήρε στην αγκαλιά του.

Όταν ξύπνησε, έτρεξε στο σαλόνι. Κάτω απ' το χριστουγεννιάτικο δέντρο βρήκε την τηλεκατευθυνόμενη αυτοκίνητρά που είχε παραγγείλει στον Άγιο Βασίλη! Ίδια κι απaráλλαχτη μ' εκείνη, που διαφήμιζε η τηλεόραση! Και το γάλα και τα μπισκότα έλειπαν από το τραπέζακι! Φως φανάρι, πως είχε έρθει ο αγαπημένος Άγιος!

«Υπάρχεις, Άγιο Βασίλη! Σε πιστεύω! Και παρά λίγο να πιστέψω τον Μανόλη που είπε πως δεν υπάρχεις! Συγγνώμη!» είπε. Κι ολόχαρος πήρε αγκαλιά το αυτοκίνητο και βγήκε στην αυλή τους. «Κυρία, ο Αϊ Βασίλης μου έφερε αυτό το αυτοκίνητο! Υπάρχει ο Αϊ Βασίλης, έτσι δεν είναι;» είπε σε μια άγνωστη κυρία που περνούσε από τον δρόμο τους. Ήθελε να μοιραστεί την χαρά του μαζί της; Ήθελε να βεβαιωθεί για την πίστη του; «Και βέβαια υπάρχει, μικρέ μου! Και πιστεύω πως σου έφερε το πιο όμορφο αυτοκίνητο του κόσμου! Καλή χρονιά! Και του χρόνου!» του ευχήθηκε η άγνωστη κυρία χαμογε-

λώντας. Και τράβηξε τον δρόμο της.

«Γιούπινι!!! Υπάρχει ο Αϊ Βασίλης!» φώναξε ο μικρός Παναγιώτης.

Και πήραν τη φωνή του ο δρόμος, ο αγέρας, τα δέντρα, τα πουλιά, οι καμπάνες! Κι ολημερίς σ' όλη την πόλη αντιλαλούσε το χαρμόσυνο μήνυμα: «Γιούπινι! Υπάρχει ο Αϊ Βασίλης!»

Με τις πιο θερμές μας ευχές για
καλά Χριστούγεννα & ένα 2021
γεμάτο αισιοδοξία και χαρά!

ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗ
Μουσαύρων 45, Χανιά

Τα Χριστούγεννα της Ευανθούλας

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ
ΒΛΑΧΑΚΗ

Εικονογράφηση:
Ελεντίνα
Παλάσογλου

Όταν γεννήθηκε η Ευανθούλα, ο πατερούλης της φύτεψε στην αυλή του σπιτιού τους μια ροδιά. Κάθε μέρα την πότιζε, τη φρόντιζε κι όλο της παράγγελλε: «εσύ ροδιά καμαρωτή, τύχη να φέρνεις στο παιδί»

Τα πρώτα χρόνια το κοριτσάκι έστεκε στις μύτες των ποδιών του, για να βλέπει από το παράθυρο το δέντρο του. Και εκείνο, τέντωνε όσο μπορούσε τα κλωνιά του, να πλησιάσουν στο παράθυρο. Όσπου κι οι δύο μεγάλωσαν και μπορούσαν χωρίς κόπο, να κοιτάζονται και να συνομιλούν. Οι μέρες τους κυλούσαν όμορφα με χαρές και με λουλούδια, παραμύθια και τραγούδια. Κάθε πρωί η ροδιά κουνούσε παιχνιδιάρικα τα κλαδιά της και το κοριτσάκι της τραγουδούσε.

Αχ ροδιά, καλή ροδιά
το πρωί μόλις ξυπνήσω
το παράθυρό μου ανοίγω
καλημέρα να σου πω.

Αχ ροδιά, καλή μου φίλη
πάντα θα σε αγαπώ
και στα ρόδια σου θα βρίσκω
της ζωής το θησαυρό.

Η αγάπη του κοριτσιού με το δέντρο χρόνο με το χρόνο γινότανε όλο και πιο δυνατή. Η Ευανθούλα μεγάλωνε παρατηρώντας με ενδιαφέρον τη ροδιά που άλλαζε όψη κάθε εποχή. Την άνοιξη τα γυμνά κλωνιά της ντύνονταν με λεπτούτσικα πράσινα φύλλα. Το καλοκαίρι με κοκκινοπορτοκαλιά άνθη. Το φθινόπωρο φορτωνότανε ρόδια και το χειμώνα έμενε με ολόγυμνα τα κλαδιά να καρτερεί υπομονετικά την άνοιξη. Η ροδιά μαζί με τους καρπούς της, πρόσφερε στο κορίτσι πολλές όμορφες και πλούσιες γνώσεις για την ίδια τη ζωή.

Η Ευανθούλα ήταν 8 χρονών και η ροδιά δέντρο ψηλό, όταν πλησίαζαν τα Χριστούγεννα του 2020. Αυτή όμως τη χρονιά είχε εμφανιστεί αναπάντεχα ένας αόρατος εχθρός, πολύ επικίνδυνος και απειλούσε τις ζωές των ανθρώπων. Μικροί μεγάλοι, έπρεπε τώρα να υπακούσουν σε πολύ αυστηρούς κανόνες για να προστατευτούν. Να μην αγκαλιάζονται, να μη φιλιούνται και να μην συναντιούνται πολλοί μαζί. Τα σχολεία και τα μαγαζιά έκλεισαν. Οι δρόμοι ήταν έρημοι και οι ελάχιστοι διαβάτες φορούσαν μάσκες στο πρόσωπο και δεν μπορούσες να διακρίνεις αν χαμογελούν ή αν είναι λυπημένοι. Όσο περνούσαν οι μέρες ο φόβος φώλιαζε όλο και πιο βαθιά στις ψυχές των ανθρώπων. Τα παιδιά κλεισμένα στο σπίτι, αναζητούσαν τους φίλους τους και τους συγγενείς τους. Νοσταλγούσαν το σχολείο τους, τα ομαδικά παιχνίδια, τις ωραίες εξωσχολικές δραστηριότητες και την αγκαλιά του παππού και της γιαγιάς!

Άμα κοντοζύγωναν οι γιορτές η Ευανθούλα έγραψε γράμμα στον Άγιο Βασίλη.

«Αγαπημένε μου Άγιε Βασίλη, γι' αυτά τα Χριστούγεννα δε θέλω ούτε στολίδια ούτε παιχνίδια. Το μόνο που σου ζητώ είναι να εξαφανίσεις τον απαίσιο αόρατο εχθρό από τον πλανήτη. Για να συναντιόμαστε ξανά

ελεύθερα με τους ανθρώπους που αγαπάμε, να παίζουμε ανέμελα, να ονειρευόμαστε και να χαιρόμαστε. Σε παρακαλώ πολύ Άγιε Βασίλη μου μη με ξεχάσεις. Από αυτά που ακούω να λένε οι μεγάλοι, είμαι σίγουρη πως ότι μόνο εσύ μπορείς να μας βοηθήσεις. Ευχαριστώ πολύ. Ευανθούλα»

Είναι παράξενο, αλλά χωρίς καθόλου να έχουν συνεννοηθεί μεταξύ τους, τα παιδιά όλου του κόσμου, ζήτησαν ακριβώς το ίδιο πρωτοχρονιάτικο δώρο. Το γιγάντιο γραμματοκιβώτιο του Άγιου Βασίλη γέμισε εκατομμύρια φακέλους σε όλες τις γλώσσες και σε όλες τις διαλέκτους με το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο.

Την παραμονή των Χριστουγέννων η Ευανθούλα ήταν πολύ λυπημένη. Είχε κολλήσει το προσωπάκι της στο τζάμι και κοιτούσε έξω από το παράθυρο τη ροδιά. Αναπολούσε τα περασμένα Χριστούγεννα, όταν με την παρέα της έλεγαν τα κάλαντα σε σπίτια και μαγαζιά κι ήταν τόσο μα τόσο χαρούμενοι! «Τι Χριστούγεννα θα είναι αυτά ροδιά μου;» ψιθύρισε με παράπονο στο αγαπημένο της δέντρο. «Από το γιορτινό μας τραπέζι θα λείπουν ο παππούς, η γιαγιά, οι θείοι μου, τα ξαδέλφια μου, οι φίλοι μου... δε θα προσφέρουμε δώρα ο ένας στον άλλο και δε θα ακουστούν επιφωνήματα χαράς. Ούτε και θα βγούμε στους στολισμένους δρόμους να ανταλλάσουμε ευχές και φιλιά με όλους τους γνωστούς μας...»

Έξω άρχισε να χιονίζει και το κορίτσι παρατηρούσε τις νιφάδες να στροβιλίζονται στον αέρα και να καθίζουν άπχα πάνω στα γυμνά κλαδιά της ροδιάς. Τότε πρόσεξε ότι στο πιο ψηλό κλαδί είχε απομείνει ένα μεγάλο ρόδι. «Μπαμπά, μπαμπά, ξεχάσαμε να κόψουμε ένα ρόδι! Τώρα θα βαρύνει με το χιόνι θα πέσει, θα σκάσει και θα σκορπιστεί!» φώναξε η Ευανθούλα. «Αυτό το ρόδι είναι μαγικό! Κι ίσως φυλάει μέσα του ένα μεγάλο μυστικό...» είπε γελώντας ο μπαμπάς και της έκλεισε το μάτι.

Η ώρα πέρασε. Νύκτωσε και το κορίτσι έπεσε να κοιμηθεί ενώ στο μυαλούδάκι του γυροφέρναν συνεχώς τα λόγια του μπαμπά... «Αυτό το ρόδι είναι μαγικό... Αυτό το ρόδι είναι μαγικό...» Κοντά στα μεσάνυχτα άκουσε μέσα στον ύπνο της μια γλυκιά παράξενη φωνή να την καλεί... «Ευανθούλα σήκω, τρέξε, μην αργείς...». Η Ευανθούλα πετάχτηκε με μιας από το κρεβάτι και βγήκε έξω με τη νυχτικιά. Κοίταξε γύρω, γαλήνη απλωνόταν παντού και όλα ήταν σκεπασμένα με το χιόνι. Το ρόδι όμως εκεί πάνω στο ψηλότερο κλωνί έλαμπε σαν άστρο! «Έλα μαζί μου! Αρχίζει το ταξίδι μας, μικρή μου» είπε το ρόδι τραγουδιστά και έπεσε κατά γης. Αμέσως άρχισε να κυλάει στον κατηφορικό δρόμο.

Η Ευανθούλα έτρεχε πίσω από το φωτεινό ρόδι, γεμάτη αγωνία και περιέργεια. Έτρεχε το ρόδι, έτρεχε και η Ευανθούλα πίσω του λαχανιασμένη. Η καρδιά της κόντευε να σπάσει. Φώναξε:

«Πρόσεχε, πρόσεχε, καλό μου ρόδι, έτσι που τρέχεις θα σπάσεις και θα σκορπιστείς». Το ρόδι γέλασε δυνατά και συνέχισε να κυλάει τραγουδώντας.

Θέλω να τρέξω, να χαρώ
το θαύμα μου να ζήσω
κι ας σπάσω κι ας χαθώ.
Δεν είμαι ρόδι εγώ κοινό
είμαι ένα ρόδι μαγικό!

μένους σου. Έτσι θα περάσεις ευχάριστα και δημιουργικά τη γιορτινή μέρα κι οι φίλοι σου θα λάβουν από εσένα ένα θαυμάσιο δώρο, ξεχωριστό ενθύμιο από τα Χριστούγεννα της καραντίνας.

Η Ευανθούλα έγραφε και ζωγράφιζε όλη τη μέρα με πολύ κέφι. Η μαμά της έφερνε κουραμπιέδες και μελομακάρονα κι ο μπαμπάς τη βοηθούσε όταν δυσκολευότανε. Όσοπου αργά το απόγευμα είχε ολοκληρώσει το έργο της κι έγραψε τις ευχές!

«Αγαπημένη μου παρεούλα, Ηλία, Γεωργία, Ιωάννα, Αφροδίτη, Θεοδωρή, Στέλλα, Μάρκο,

Εύα, Παντελή, Ιωάννα, Μυρτώ, Θέμη, Γραμματική, σας στέλνω πολλά πολλά ψηφιακά φιλάκια και σας εύχομαι χρόνια πολλά! Σας επισυνάπτω με πολλή αγάπη το παραμύθι που έγραψα και σας προσκαλώ στο γιορτινό τραπέζι μας, τα Χριστούγεννα του 2021 μαζί με τους γονείς σας. Και προσοχή, δε θέλω να λείψει κανείς. Ευανθούλα»

Τέλος με τη βοήθεια της μαμάς και του μπαμπά έκανε ομαδική μία αποστολή με e-mail. Η Ευανθούλα κουρασμένη αλλά και πολύ ευχαριστημένη στάθηκε στο παράθυρο και τραγούδησε στο χιονισμένο δέντρο της πριν πάει για ύπνο!

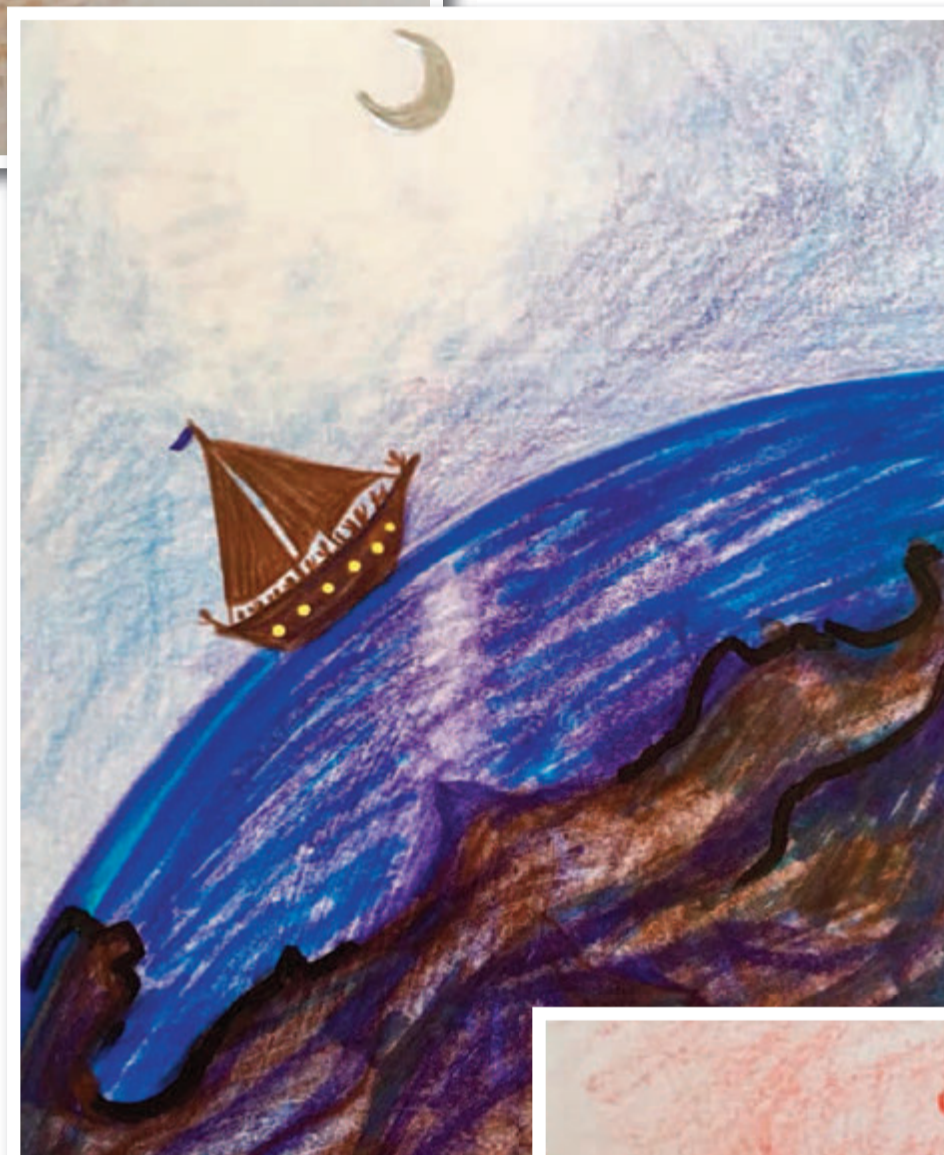
Αχ ροδιά μου, το χειμώνα τα κλαδιά σου τα γυμνά λευκά γίνονται στο χιόνι και παγώνουν στο βοριά.

Για δασκάλα μου σε έχω κι όλο θα παρατηρώ πώς ανθίζεις πώς καρπίζεις πώς αντέχεις στον καιρό.

Αχ ροδιά, καλή μου φίλη πάντα θα σε αγαπώ και στα ρόδια σου θα βρίσκω της ζωής το θησαυρό.

Κι η ροδιά ψιθύρισε στην Ευανθούλα. «σ' αγαπώ, επειδή μ' αγαπάς! Υπάρχω, γιατί με νοιάζεσαι! Καρπίζω, για να σου προσφέρω! Ονειρεύομαι και γι' αυτό αντέχω!»

Μπορείτε να ακούσετε το παραμύθι εδώ: <https://youtu.be/Wm626b1POmM>
Διαβάξει: η Μαρινέλλα Βλαχάκη
Μουσική: Λεωνίδας Μαριδάκης
Τραγούδι: Ντόρα Αθανασίου - Λεωνίδας Μαριδάκης

Έτρεχε το ρόδι, έτρεχε και το κορίτσι πίσω του λαχανιασμένο. Αίφνης το ρόδι χτύπησε στον κορμό ενός δέντρου κι έσκασε. Το κορίτσι σταμάτησε και κοίταξε γύρω έκπληκτο. Μπροστά του απλωνότανε μια απέραντη ονειρική παραλία με τεράστια φουντωτά αλμυρικά. Απ' το σπασμένο ρόδι είχαν εκτοξευτεί σαν βεγγαλικά, εκατοντάδες ρουμπινιά σποράκια που ένα ένα μεταμορφώνονταν σε αγαπημένους ήρωες των παραμυθιών. «Ο Κοντορεβιθούλης», «Η Χιονάτη», «Η Χάιντι», «Η Σταχτοπούτα», «Η Τσοσοδούλα», «Ο Τρυποκάρδος», «Η Πίπη η φακιδομήτη», «Τα τρία γουρουνάκια», «Ο Όλιβερ Τουίστ», «Το κοριτσάκι με τα σπέρτα», «Ο μολυβένιος στρατιώτης», «Η Κοκκινσκομφίτσα» και άλλοι και άλλοι... Πιάστηκαν χέρι χέρι, σχημάτισαν ένα μεγάλο κύκλο γύρω από την Ευανθούλα και αρχίνησαν να τραγουδούν.

Άγια Νύχτα, σε προσμένουν
με χαρά οι Χριστιανοί
Και με πίστη αννυμούμε
το Θεό παρακαλούμε
μ' ένα στόμα μια φωνή
ναι, με μια φωνή.

Το τραγούδι τους έφτασε ως τ' άστρα. Τα άστρα γλίστρησαν μαγεμένα από το στερέωμα και στόλισαν τ' αλμυρικά. Με μιας η απέραντη παραλία γέμισε ολόφωτα Χριστουγεννιάτικα δέντρα. Η Ευανθούλα κοιτούσε θαμπωμένη τους αγαπημένους ήρωες των παραμυθιών να χορεύουν και να τραγουδούν όλοι μαζί αδελφωμένοι. Είδε τον λύκο να κρατάει από το χέρι την κασέλα με τα επτά κατσικάκια. Είδε την κακιά μπριά ν' αγκαλιάζει με αγάπη τη Χιονάτη. Είδε τον εγωιστή γίγαντα να παίζει χαρούμενος στον κήπο του με τα παιδιά. Είδε τον λύκο να ανταλλάσει ευχές με τα τρία γουρουνάκια!

Στο βάθος του ορίζοντα πρόβαλε ένα ολοστρόγγυλο φεγγάρι και σχημάτισε μακρύ ασπασμένο χαλί στην επιφάνεια της θάλασσας. Από ένα αγκυροβολημένο πλοίο ακούστηκε «Ο μαγεμένος αυλός». Οι ήρωες των παραμυθιών έλυσαν τον κύκλο και περπάτησαν πάνω στο ασπασμένο χαλί του φεγγαριού. Μπήκαν στο ολόφωτο πλοίο και αποχαιρέτησαν την Ευανθούλα κουνώντας τ' άσπρα μαντίλια τους. Το παραμυθένιο πλοίο σφύριξε τρεις φορές και κίνησε με τους πολύτιμους ταξιδιώτες του, για το γύρο του κόσμου.

Το κορίτσι σαστισμένο κοιτούσε το πλοίο ώσπου χάθηκε στον ορίζοντα. Τότε πήρε το δρόμο της επιστροφής. Φτάνοντας στο σπίτι την υποδέχτηκε η φίλη της η ροδιά, στολισμένη με πολύχρωμες κορδέλες που πάνω τους ήταν γραμμένες λέξεις στο πνεύμα των Χριστουγέννων. Φιλία, Αγάπη, Γνώση, Αλληλεγγύη, Ανθρωπιά, Δημιουργία, Αδελφoσύνη, Ειρήνη. Η καρδούλα της πλημύρισε αγάπη κι ευγνωμοσύνη!

Ξημέρωσε Χριστούγεννα! Η Ευανθούλα άνοιξε τα μάτια κι αναρωτήθηκε αν όλα όσα της συνέβησαν ήταν όνειρο ή πραγματικότητα... Σηκώθηκε χαρούμενη, κάθισε στο τζάκι μαζί με τους γονείς της και τους διηγήθηκε με κάθε λεπτομέρεια όσα είδε και άκουσε. Η μαμά την πήρε μια μεγάλη αγκαλιά και της είπε συγκινημένη: «Άγια Νύχτα ήτανε ψυχούλα μου! Ελπίζουμε στο θαύμα!» Ο πατερούλης της έκλεισε το μάτι και χαμογέλασε: «Χρόνια πολλά Ευανθούλα μου! Το ρόδι ήταν σ' αλήθεια μαγικό, αφού σου φανέρωσε την αξία της φαντασίας! Κάθισε λοιπόν εδώ κοντά στο τζάκι, γράψε και ζωγράφισε όσα μας διηγήθηκες και φτιάξε ένα παραμύθι να το μοιραστείς με τους αγαπη-

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Βιντεοκλήσεις στον Άι Βασίλη

Ζωντανές συνδέσεις με τον... Βόρειο Πόλο, κάλαντα μέσω zoom, μαθήματα online για ξωτικά αλλά και μέιλ στον Άι Βασίλη είναι μερικές από τις φετινές, διαφορετικές σε σχέση με άλλες χρονιές, γιορτινές προτάσεις για μικρά -και μεγαλύτερα- παιδιά.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΕΛΙΑΝΙΔΟΥ / ΑΠΕ-ΜΠΕ

και ηλεκτρονικά κάλαντα

ΒΙΝΤΕΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ο χαρακτηριστικός ήχος της βιντεοκλήσης ακούγεται απ' άκρη σ' άκρη στο σπίτι του Άι Βασίλη στο Βόρειο Πόλο και όλα τα ξωτικά κάνουν ένα διάλειμμα από το πακετάρισμα των δώρων. Ο αγαπημένος των παιδιών, απαντά με τη χαρακτηριστική βραχνή φωνή του και η συνομιλία με τον οκτάχρονο που πήρε θέση στο άλλο μισό της οθόνης, ξεκινά. Ο μικρός μαθητής από την Έδεσσα, με γουρλωμένα μάτια από χαρά που μιλάει με τον Άι Βασίλη, ζητά το δώρο του.

Οι υπεύθυνοι μιας επιχείρησης από τη Θεσσαλονίκη, σκέφτηκαν τη βιντεοκλήση με τον δημοφιλή άγιο ως λύση, ώστε τα παιδιά να του κάνουν γνωστές τις επιθυμίες τους σε ζωντανή σύνδεση, αλλά και να του πουν «ανέπαφα» τα κάλαντα!

Μιλώντας στον ραδιοφωνικό σταθμό του Αθηναϊκού/Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων

«Πρακτορείο 104,9 FM», ο Νίκος Καρατζάς, ένας από τους συνεργάτες της επιχείρησης, εξηγεί πως έγιναν ήδη οι πρώτες δοκιμαστικές διαδικτυακές συναντήσεις του Άι Βασίλη με τους μικρούς του φίλους και η διαδικασία είναι απλή. «Τα παιδιά τηλεφωνούν στο προσωπικό κινητό του Άι Βασίλη, που από σήμερα και για όλο τον Δεκέμβρη θα είναι μπροστά στην οθόνη και θα περιμένει τις επιθυμίες τους, μέχρι την ημέρα που να ανέβει στο έλικθρο για να ξεκινήσει τη διαδρομή της διανομής των δώρων», εξηγεί.

Στην επικοινωνία με τα παιδιά, ο Άι Βασίλης δεν παραλείπει να τους δώσει και συμβουλές και μάλιστα επισημαίνει πως και ο ίδιος, που ανήκει στις ευπαθείς ομάδες καθώς είναι διακοσίων ετών και έχει και μερικά παραπανίσια κιλά, δεν βγάζει την κατακόκκινη προστατευτική του μάσκα, παρά μόνο όταν είναι μόνος μπροστά στον υπολογιστή.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΚΑΛΑΝΤΑ

Μπορεί να μη βγουν φέτος τα παιδιά στις γειτονιές με τα τρίγωνα και τα μουσικά τους όργανα, αλλά θα μπορούν να τα ψάλλουν... διαδικτυακά.

«Τα παιδιά θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν ομαδική κλήση μέσω της πλατφόρμας zoom, να συναντηθούν στον υπολογιστή με φίλους και ξαδέρφη -ο καθένας από το δικό του σπίτι- κι έτσι θα μείνουν ασφαλείς στο παρεάκι για τα κάλαντα και θα έχουμε και πολλές παιδικές φατσούλες να τραγουδούν σε μια οθόνη», σημειώνει η Αλεξάνδρα Ράντου, υπεύθυνη της εταιρείας.

Την ίδια ώρα, μια σχολή τσίγκο από τη Θεσσαλονίκη παραδίδει γιορτινά μαθήματα, με πρώτη ενότητα «Γίνε ξωτικό», δίνοντας την ευκαιρία σε μικρούς και μεγάλους να μεταμορφωθούν μέσα στο σπίτι. «Αποφασίσαμε τώρα που είμαστε κλειστά να κάνουμε πιο δημιουργική την παραμονή των παιδιών στο σπίτι

τι. θα μπορούν να συνδεθούν δυο απογεύματα την εβδομάδα αλλά και κάποια πρωινά και να μάθουν, μέσω της οθόνης, πώς να γίνουν ξωτικά, με ό,τι έχουμε στο σπίτι, με ζωγραφική προσώπου και άλλα. Θα μάθουμε και παιχνίδια και θα μπορεί όποιος παρακολουθήσει τα μαθήματα να παρουσιάσει, ανήμερα Χριστουγέννων, το δικό του οικογενειακό σόου ως ξωτικό», ανέφερε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η Μαριάνθη Μότα, υπεύθυνη της σχολής.

ΕΝΑ ΜΕΪΛ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΪ ΒΑΣΙΛΗ

Φανταχτερές διαδικτυακές κάρτες με την υπογραφή του Άι Βασίλη σαρώνουν στο διαδίκτυο. Ονομαστικές και με την ένδειξη «το καλύτερο παιδί» θα είναι οι κάρτες που θα παραλάβουν ηλεκτρονικά όσοι θα απευθυνθούν στις εταιρείες που έχουν αναλάβει την ηλεκτρονική αποστολή. Ποιος δεν θέλει άλλωστε την επιβεβαίωση του Άι Βασίλη πως θα πάρει το δώρο του!

Παρά τον φόρτο στις τηλεφωνικές γραμμές, στα μέιλ και στις κλήσεις ο Άι Βασίλης υπόσχεται πως δεν θα πάει καμία επικοινωνία χαμένη καθώς το επιτελείο των ξωτικών θα φροντίσει να ακούσουν όλοι το βροντερό χαρακτηριστικό του γέλιο «χοχοχο».

ΚΑΛΑΝΤΑ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

“Να τα πούμε;”

Τα Κάλαντα αποτελούν δημοτικά ευχητικά και εγκωμιαστικά τραγούδια που ψάλλονται εθιμικά κατ’ έτος κυρίως την παραμονή μεγάλων θρησκευτικών εορτών όπως των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς (Αγ. Βασιλείου), των Θεοφανίων.

Τα κάλαντα ψάλλονται κυρίως από παιδιά μέχρι ορισμένου ορίου ηλικίας (14-15 ετών) αλλά και από ώριμους άνδρες, είτε μεμονωμένα είτε κατά ομάδες που περιέρχονται οικίες, καταστήματα, δημόσιους χώρους κλπ με τη συνοδεία του πατροπαράδοτου σιδερένιου τριγώνου αλλά ενίοτε και άλλων μουσικών οργάνων (φυσσαρμόνικας, ακορντεόν, τύμπανου κλπ).

Κύριος σκοπός των τραγουδιών αυτών είναι μετά τις αποδιδόμενες ευχές τα “Χρόνια Πολλά” το φιλοδώρημα είτε σε χρήματα (σήμερα) είτε σε προϊόντα (παλαιότερα). Σχετική με αυτό είναι και η πα-

ρασκευή “κουλούρας” ονομαζόμενη “κολίκι” (Βέροια) ή “κουλιαντίνα” (Σιάτιστα) και εξ αυτών οι φέροντες αυτά ονομάζονται “Κουλουράδες” ή “Φωτάδες”.

Τα κάλαντα ξεκινούν κυρίως με καιρетиσμο στη συνέχεια αναγγέλλουν τη μεγάλη χριστιανική εορτή που φθάνει και καταλήγουν σε ευχές. Χαρακτηριστικό σημείο είναι η γλώσσα στην οποία αυτά ψάλλονται, στη καθαρεύουσα, καταδελούντα την άμεση καταγωγή τους από τους Βυζαντινούς χρόνους τις Καλένδες του Ιανουαρίου που γιορτάζονταν με ιδιαίτερη λαμπρότητα.

Ο μεγάλος αριθμός των διαφόρων παραλλαγών εξανάγκασε να διακρίνονται αυτά σε εθνικά ή αστικά και στα τοπικά

ή παραδοσιακά (κατά περιοχή). Στα χριστουγεννιάτικα κάλαντα έχουν καταμετρηθεί περισσότερες από τριάντα παραλλαγές μόνο στον Ελλαδικό χώρο. Σήμερα εκτός των παραπάνω έχουν εισαχθεί και διάφορα αγγλοσαξωνικά χριστουγεννιάτικα τραγούδια, μερικά των οποίων έχουν και μεταγλωττιστεί στην ελληνική που δυστυχώς τείνουν να υπερκαλύψουν τα παραδοσιακά.

Επίσης και η ημέρα που ψάλλονται τα κάλαντα σε ορισμένες περιοχές ονομάζονται “Κάλαντα” (Κόλιντα, Κόλεντας, Κόλιαντας) με εξαίρεση τη νήσο Μήλο που ψέλνονταν μόνο τη παραμονή της Πρωτοχρονιάς, συντασσόμενα κάθε φορά νέα κάλαντα, με τα οποία όμως ζητούσαν

οικονομική συνδρομή για κάποιο κοινωνικό σκοπό (πχ ανέγερση ή επιδιόρθωση ναού) δίδοντας και συμβουλές προς τους άρχοντες η παρατηρήσεις με σκωπτικό χαρακτήρα. Τέτοιες είναι και οι σχετικές “μαντινάδες” της Κρήτης ή “κοτσάκια” της Νάξου με σκωπτικό χαρακτήρα που ψάλλονται ως “κάλαντα”.

Πολλές φορές όταν δεν υπήρχε φιλοδώρημα ή ήταν ευτελές τότε τα παιδιά συνέχιζαν έξω από την οικία κάλαντα σκωπτικά επαναλαμβανόμενα:

«Αφέντη μου στη κάπα σου χίλιες χιλιάδες ψείρες,

άλλες γεννούν, άλλες κλωσούν κι άλλες αυγά μαζώνουν!»

Κατά την αρχική περίοδο της Βασιλευμένης Δημοκρατίας καθιερώθηκε το έθιμο της απαγγελίας των καλάντων από τους άνδρες της ανακτορικής φρουράς ενώπιον των Βασιλέων κατ’ αντιστοιχεία παρομοίων εθιμικών ευχετικών εκδηλώσεων σε άλλους Ευρωπαϊκούς Βασιλικούς Οίκους. Το έθιμο αυτό συνεχίζεται μέχρι σήμερα γενικευμένο όμως και σε πρόσωπα πολιτικά αλλά και από ομάδες, συλλόγους, χορωδίες κλπ.

Το Μουσείο ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Πάννη & Ελένης Γαρεδάκη σας εύχεται

Καδές γιορτές

ΒΙΟΗΛ Χανίων Τ: 28210 80090
Email: info@typography-museum.gr
www.typography-museum.gr

Η ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΑΣ ΦΕΡΕΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΟΛΟΙ
ΕΠΙΘΥΜΟΥΜΕ

ΤΟΝ ΕΝΑΝ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΑΛΛΟΝ

ACS
Τα πάντα, παντού.

ACS ΧΑΝΙΩΝ (ΚΕΝΤΡΙΚΟ) ΑΝΑΓΝ. ΓΟΓΟΝΗ 129	ACS ΜΑΛΕΜΕ ΜΑΛΕΜΕ ΚΥΔΩΝΙΑΣ	ACS ΚΙΣΣΑΜΟΥ (ΚΑΣΤΕΛΙ) ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ
ACS ΣΟΥΔΑΣ ΕΘΝΑΡΧΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 109	ACS ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ ΕΛΕΥΘ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ (ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΑ)	ACS ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑΣ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ ΧΑΝΙΩΝ

ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Παραδοσιακή Χριστουγεννιάτικη κουζίνα

Μπορεί για πολλούς η γαλοπούλα να θεωρείται το βασικό φαγητό των Χριστουγέννων, ωστόσο δεν παύει να είναι ένα ξενόφερτο έθιμο. Τα παραδοσιακά φαγητά των Χριστουγέννων στην Ελλάδα ποικίλουν ανάλογα με την περιοχή και βέβαια εξέχουσα θέση στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι έχει το κρέας.

• ΚΡΗΤΗ

Στο **Λασιόθι** ανήμερα τα Χριστούγεννα τρώνε τηγανητό συκώτι. Στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι υπάρχει οπωσδήποτε το χοιρινό κρέας, όπως το γουρουνόπουλο στον ξυλόφουρνο με λεμονόφυλλα, αλλά και τις επόμενες ημέρες το κρέας δεν λείπει.

Τα λουκάνικα, απάκια, σύγκλινο, οι «τσιγαρίδες» αλλά και η γαλοπούλα είναι αγαπημένα χριστουγεννιάτικα φαγητά σε όλο το νησί.

Στα **Σφακιά** εκτός από τις γνωστές σφακιανές πίτες με μέλι και μυζήθρα, συναντάμε και τις χοιρινές ομάτες ή οματιές/ομαθιές που έχουν ως βάση τα έντερα του χοίρου.

• ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - ΘΡΑΚΗ

Η **Μσούρα** είναι το παραδοσιακό Χριστουγεννιάτικο φαγητό του **Μελισσοχωρίου Θεσσαλονίκης**. Πρόκειται για μία τριλογία από χοιρινό κρέας, μοσχάρι και κοτόπουλο σιγοβρασμένο με λαχανικά και ρύζι στον φούρνο.

Οι **σαρμάδες** (ποντιακοί λαχανοντολμάδες) είναι άλλο ένα γιορτινό φαγητό που έχει συμβολική σημασία καθώς το τύλιγμα των φύλλων του λάχανου συμβολίζει τα σπάργανα του Χριστού.

Στις **βόρειες περιοχές της Ελλάδας**, το χοιρινό κρέας σερβίρεται συχνά με λάχανο τουρσί.

Στον **Έβρο** την παραμονή των Χριστουγέννων, στο τραπέζι υπήρχαν εννέα διαφορετικά φαγητά, άβραστα και νησίσιμα, συμβολίζοντας την αφθονία φαγητών όλο τον χρόνο κατά παραλληλισμό των εννέα μηνών κυήσεως της Θεοτόκου.

Κατά μια άλλη εκδοχή τα εννέα φαγητά συμβολίζουν τα μέρη που επισκέφθηκαν ο Χριστός, η Παναγία και ο Ιωσήφ την περίοδο διωγμού

του θείου βρέφους από τον Ηρώδη.

Πρώτη παραλλαγή των 9 φαγητών

- η πίτα
- το κρασί
- το μέλι
- το καρπούζι
- το σαραγλί
- το μήλο
- το πεπόνι
- το σκόρδο
- το κρεμμύδι

Δεύτερη παραλλαγή των 9 φαγητών

- χαλβάς
- ελιές
- άζυμη πίτα
- πιπεριές
- λάχανο
- ντομάτες
- μελιτζάνες
- αλατοπίπερο
- τουρσί

Η μπάμπω (μέρα της γριάς) δεν λείπει από κανένα θρακικό σπίτι: χοιρινό με μπόλικα μυρωδικά και μπαχαρικά, το οποίο σιγοβράζει όλο το βράδυ, ώστε να είναι έτοιμο και ζεστό το πρωί, μετά τη θεία λειτουργία των Χριστουγέννων.

Blue Star Ferries

Ευχή μας το νέο έτος να σας φέρει
υγεία, αγάπη, χαρές και πολλά ταξίδια!

ΚΥΚΛΑΔΕΣ • ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ • ΝΗΣΙΑ Β. ΑΙΓΑΙΟΥ • ΚΡΗΤΗ

BOOK ONLINE
bluestarferries.com

Attica
Group

Πιστοποίηση από την Bureau Veritas
για την εφαρμογή ειδικών μέτρων
πρόληψης για την προστασία
της ανθρώπινης υγείας

Πληροφορίες / Κρατήσεις: Αθήνα 210 8919700 / Χανιά 28210 27500 ή στον ταξιδιωτικό σας πράκτορα

• ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Εδώ πρωταγωνιστεί το γουρουνόπουλο ψημένο στο φούρνο αλλά και η κρεατόπιτα που είναι κλασικό χριστουγεννιάτικο φαγητό, για παράδειγμα στην Αρκαδία.

Στη Σπάρτη, οι νοικοκυρές πλάθουν με υπομονή την χριστουγεννιάτικη κουλούρα και τη κάνουν σε σχήμα σταυρού και όχι στρογγυλό.

Κάθε άκρη τη στολίζουν με αμύγδαλα και καρύδια.

• ΜΑΝΗ

Τα λαλάγια -οι πεντανόστιμες παραδοσιακές τηγανίτες της Μάνης- είναι γνωστά σε διάφορες περιοχές της Μεσσηνίας και της Λακωνίας και δεν λείπουν από καμία σχεδόν θρησκευτική γιορτή, κυρίως των Χριστουγέννων και των Φώτων.

• ΘΕΣΣΑΛΙΑ - ΕΥΒΟΙΑ - ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

Στα Τρίκαλα ανήμερα των Χριστουγέννων, συνήθιζαν να τρώνε όλοι μαζί «γουρνάδα», δηλαδή ψητό χοιρινό κρέας.

Στην Έυβοια το βράδυ των Χριστουγέννων ψήνουν κομματάκια χοιρινού, στη θράκα, πασπαλισμένο με μπόλικο αλάτι, το λεγόμενο «κοντοσούφλι».

Ακόμη παλιότερα έφτιαχναν τις «μπάμπες», που ήταν βρασμένο παχύ έντερο και παραγεμισμένο με συκώτι, σπλήνα, μυρωδικά και μπαχαρικά.

Στην Στερεά Ελλάδα την μέρα των γιορτών τρώνε χοιρινό με σέλινο, αλλά και κοτόσουπα.

Η πηχτή και ο πατσάς επίσης είναι γιορτινοί μεζέδες, όπως και τα ψητά κρέατα.

• ΝΗΣΙΑ

Στην Σάμο τρώνε τα χοιροσφάγια και τη πηχτή, που ήταν βρασμένο χοιρινό κρέας με λεμόνι, το οποίο έπηξε λόγω του λίπους και το έτρωγαν ανήμερα τα Χριστούγεννα.

Στον Πόρο χοιρινό με σέλινο ήταν η νησιώτικη εκδοχή του χριστουγεννιάτικου τραπέζιου.

Στην Σύρο ένα έθιμο θέλει να τρώνε κουνουπίδι ή μπρόκολο και ψάρι την παραμονή των Χριστουγέννων.

Από την Κεφαλονιά μας έρχεται η «πουτρίδα», μαγειρευτό χοιρινό με λαχανικό εποχής, συνήθως λάχανο (μάπα) ή κουνουπίδι (κάβولة), που τρώγονταν την πρωτοχρονιά.

Στην Ζάκυνθο ανήμερα Χριστουγέννων σερβίρονταν μοσχάρι ή κότα αυγολέμονο ενώ την παραμονή κοβόταν η κουλούρα/χριστό-

ψωμο (σαν καρβέλι ψωμί με λάδι, κρασί, γλυκάνισο και καρύδια)

Στην Λευκάδα συνηθίζεται ο κοκοτός (κόκορας) ή βοδινό μακαρονάδα.

Στα Κύθηρα κάποιοι ακόμα μαγειρεύουν τα νησισίμα κουκιά στιφάδο με πολλά κρεμυδάκια.

Στη Ρόδο απαραίτητα στο γιορτινό τραπέζι σερβίρονται τα «γιαπράκια», ντολμαδάκια δηλαδή

Στη Μυτιλήνη φτιάχνουν πλατσέδα, γλυκά πιτάκια με καρύδι. Τα αμυγδαλωτά και οι δίπλες γλυκαίνουν σε όλα τα νησιά το γιορτινό τραπέζι.

ενώ στα υπόλοιπα νησιά παράλληλα με την γαλοπούλα σερβίρεται ψητό χοιρινό κρέας.

• ΗΠΕΙΡΟΣ

Το γιορτινό τραπέζι περιλαμβάνει λαχανοντολμάδες, πίτες όπως το κουσμερί ή χοσμερί, κρεατόπιτα, μπατσαριά (σπανακόπιτα), γαλατόπιτα και γλυκιά κολοκυθόπιτα.

Στα Γιάννενα το αγριογούρουνο σαλμί αλλά και τα κλασικά μπακλαβαδάκια έχουν την τιμητική τους.

Στα Ζαγοροχώρια φτιάχνουν τα «σπάργανα», ένα γλυκό που μοιάζει με τηγανίτες και συμβολίζει τα σπάργανα του Χριστού.

ANEK LINES
www.aneke.gr

ΕΛΛΑΔΑ - ΙΤΑΛΙΑ | ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΚΡΗΤΗ | ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΜΕ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣ ΤΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΛΟΙΜΩΣΕΩΝ

Ταξιδεύουμε υπεύθυνα!

#Travelresponsibly

Σας ευχόμαστε δημιουργικό και καλοτάξιδο το 2021!

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

ΣΤΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ, ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΕΩΝ ΤΗΛ.: 210 4197400 ΚΑΙ ΣΤΟ www.aneke.gr

ITALIAN FACTORY OUTLET

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ ΤΩΝ ΕΠΩΝΥΜΩΝ

φέτος τα δώρα
σας τα φέρνουμε
εμείς

*Tanti Auguri
Di Buon Natale!*

CLICK N' STAY HOME

www.brandoffers.gr

ΠΑΡΑΓΓΕΙΛΕ ΤΑ ΔΩΡΑ ΣΟΥ
ΜΕΣΩ INTERNET Ή ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ

ΔΩΣΕ ΜΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΘΑ ΤΑ ΦΕΡΟΥΜΕ ΣΠΙΤΙ
ΧΩΡΙΣ ΧΡΕΩΣΗ

ΙΣΧΥΕΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΤΟ
ΝΟΜΟ ΧΑΝΙΩΝ